

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Význam místních poplatků pro hospodaření obcí

Significance of Local Charges for the Financial Management of Municipalities

Student: Bc. Martin Hons, DiS

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Ostrava 2013

Zadání diplomové práce

Student:

Bc. Martin Hons, DiS.

Studijní program:

N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6202T055 Veřejná ekonomika a správa

Specializace:

02 Veřejná ekonomika a správa

Téma:

Význam místních poplatků pro hospodaření obcí
Significance of Local Charges for the Financial Management of
Municipalities

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Hospodaření obcí a místní poplatky
3. Analýza místních poplatků obcí v ČR
4. Analýza místních poplatků ve vybraných obcích
5. Zhodnocení role místních poplatků při hospodaření obcí
6. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

JIRÁSKOVÁ, Zdena a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. aktualiz. a doplň. vyd. Praha: Polygon, 2004. 155 s. ISBN 80-7273-099-1.

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

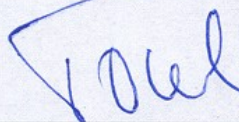
REKTOŘÍK, Jaroslav, Jan ŠELEŠOVSKÝ a kol. *Jak řídit kraj, město, obec*. 1. vyd. 153 s. Brno: MU, 2002. ISBN 80-210-2955-2.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

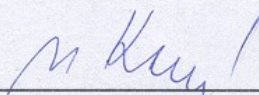
Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Petr Tománek, CSc.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci na téma: „Význam místních poplatků pro hospodaření obcí“ vypracoval samostatně.

.....
Martin Hons

V Ostravě dne 26.4.2013

1	ÚVOD.....	4
2	HOSPODAŘENÍ OBCÍ A MÍSTNÍ POPLATKY.....	7
2.1	ROZPOČET OBCE	7
2.2	MÍSTNÍ POPLATKY JAKO SOUČÁST DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ OBCE	9
2.3	PRÁVNÍ ÚPRAVA MÍSTNÍCH POPLATKŮ	11
2.4	VÝKON SAMOSPRÁVY A OBECNÁ CHARAKTERISTIKA MÍSTNÍCH POPLATKŮ	11
2.5	HISTORICKÁ GENEZE MÍSTNÍCH POPLATKŮ	13
2.6	ASPEKTY VÝBĚRU JEDNOTLIVÝCH MÍSTNÍCH POPLATKŮ A JEJICH FUNKCE	15
3	ANALÝZA MÍSTNÍCH POPLATKŮ OBCÍ V ČR.....	35
3.1	POPLATEK ZA PROVOZ SYSTÉMU SHROMAŽDOVÁNÍ, SBĚRU, PŘEPRAVY, TŘÍDĚNÍ A ODSTRAŇOVÁNÍ KOMUNÁLNÍCH ODPADŮ	36
3.2	POPLATEK ZE PSŮ	37
3.3	POPLATEK ZA LÁZEŇSKÝ NEBO REKREAČNÍ POBYT.....	38
3.4	POPLATEK ZA VYUŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ.....	39
3.5	POPLATEK ZE VSTUPNÉHO	40
3.6	POPLATEK Z UBYTOVACÍ KAPACITY	41
3.7	POPLATEK ZA POVOLENÍ VJEZDU DO VYBRANÝCH MÍST A ČÁSTÍ MĚST.....	42
3.8	POPLATEK ZA PROVOZOVANÝ VÝHERNÍ HRACÍ PŘÍSTROJ	43
3.9	POPLATEK ZA ZHODNOCENÍ STAVEBNÍHO POZEMKU	45
3.10	STRUKTURA PŘÍJMŮ OBCÍ Z MÍSTNÍCH POPLATKŮ A PODÍL CELKOVÝCH PŘÍJMŮ Z MÍSTNÍCH POPLATKŮ NA CELKOVÝCH PŘÍJMECH OBCÍ	47
4	ANALÝZA MÍSTNÍCH POPLATKŮ VE VYBRANÝCH OBCÍCH.....	48
4.1	ŠUMPERK.....	49
4.2	KOLÍN.....	50
4.3	TRUTNOV.....	51
4.4	PÍSEK	53
4.5	CHEB	54
4.6	KROMĚŘÍŽ	55
5	ZHODNOCENÍ ROLE MÍSTNÍCH POPLATKŮ PŘI HOSPODAŘENÍ OBCÍ....	57
6	ZÁVĚR.....	61
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	
	SEZNAM ZKRATEK	
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	
	PŘÍLOHY	

1 ÚVOD

Základní územní jednotkou státu jsou obce neboli nižší územní samosprávné celky. Vystupují jako veřejnoprávní korporace s vlastním majetkem, které v samostatné působnosti hospodaří dle obecním zastupitelstvem schváleného rozpočtu. Obec je rovněž představitelem veřejného zájmu občanů a dalších subjektů působících na území obce. Postavení obcí v České republice je legislativně upraveno Ústavou ČR a zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Hospodaření obcí a tvorba obecního rozpočtu se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a rozpočtovou skladbou. Obce hospodaří zejména s vlastními příjmy, mezi které spadají i různé typy poplatků.

Fiskální decentralizace vede k tendencím zefektivnit řízení a financování veřejné správy a zvýšit transparentnost finančních toků a tím účinněji bojovat proti korupci. Prostřednictvím delegace pravomocí a zodpovědnosti na obecní úroveň je možné dosáhnout lepšího zohlednění a respektování místních zájmů a potřeb občanů. K tomuto je ovšem nutné aby obce měly nejen autonomii rozhodovací, ale částečně i autonomii finanční. Tento požadavek částečně řeší právě místní poplatky, které mají obce plně ve své režii.

Místní poplatky (dále jen „MP“) jsou součástí daňových příjmů obcí, které představují největší část finančních zdrojů nižších územně samosprávných celků (dále jen „ÚSC“). Přestože samotné MP tvoří pouze malý díl celkových příjmů místních rozpočtů v řádu jednotek procent, pomáhají snižovat napjatost ve finančním hospodaření obcí. Přes své označení (poplatky), jenž může evokovat jednorázovou peněžní částku, která je vybírána v souvislosti s poskytnutím jisté ekvivalentní hodnoty například nějaké služby či statku, naplňují MP svou podstatou charakter místních daní – jsou veřejnoprávní platební povinností ukládanou ve veřejném zájmu k financování lokálních veřejných statků bez přímého protiplnění poplatkovému subjektu. Správu MP vykonává přímo obecní úřad na rozdíl od ostatních daní, které spravuje místně příslušný finanční úřad. MP jsou také jediným daňovým příjmem o jehož zavedení rozhoduje v samostatné působnosti samotná obec. Obecní zastupitelstvo při rozhodování o tom zda zavede či nezavede konkrétní MP zohledňuje nejen fiskální funkci konkrétního MP, ale i jiné funkce, např. funkci regulační, ochrannou a výchovnou.

Obec zavádí MP ve své samostatné působnosti vydáním obecně závazné vyhlášky (dále jen „OZV“), v níž stanoví všechny náležitosti a podrobnosti týkající se jejich vybírání. Obec však nemůže libovolně zavést jakýkoliv poplatek. Taxativní výčet všech MP je stanoven zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

„ZMP“). MP mají nepovinnou (fakultativní) povahu, což znamená, že nižší ÚSC může ale také nemusí na svém území konkrétní poplatek zavést a vybírat. Správu MP vykonává místně příslušný obecní úřad jako svou přenesenou působnost.

Cílem diplomové práce je pomocí analýzy vývoje příjmů z jednotlivých místních poplatků za všechny obce České republiky v průběhu posledních 17 kalendářních let a dále pak provedením analýzy místních poplatků u šesti větších měst s přibližně stejným počtem obyvatel a vzájemnou komparací výsledků obou analýz zjistit, které místní poplatky obce zavádějí nejčastěji a které z místních poplatků mají pro obce nejvyšší fiskální přínos.

Na základě studia teoretických souvislostí, následného zkoumání praktických aspektů a komparací vybraných obcí je poukázáno na případné problémy s aplikovanými MP a jsou navrženy způsoby řešení nalezených nedostatků.

Hypotéza vychází z teoretických východisek popisovaných v úvodní části práce, její potvrzení by mělo vyplynout především z části věnující se správě MP v konkrétních městech. Hypotézou práce, která bude v práci ověřována, je předpoklad, že města s přibližně stejným počtem obyvatel zavádí podobné až totožné MP a přepočtené výnosy z jednotlivých místních poplatků na jednoho obyvatele dosahují u stejné velikostní kategorie měst velmi podobné výše.

Teoretická část je na začátku pojata ze širšího hlediska hospodaření obcí, vymezuje postavení poplatkových příjmů v místních rozpočtech, všíká si poplatků z hlediska jejich klasifikace a historie a v druhé části se dále zabývá vymezením základních pojmů jako jsou druhy MP, subjekty a objekty poplatku, zákonná osvobození, maximální sazby poplatku, poplatkové řízení a jeho součásti.

Praktická část obsahuje celkem tři kapitoly. V první kapitole praktické části se práce věnuje podrobnému rozboru jednotlivých místních poplatků vybraných za všechny obce ČR v průběhu posledních sedmnácti let s důrazem na vysvětlení zjištěných anomálií v objemu vybraných prostředků v průběhu života jednotlivých MP. Druhá kapitola praktické části diplomové práce obsahuje analýzu příjmů z MP u šesti konkrétních středně velkých českých měst za poslední kalendářní rok a snaží se zjistit, které místní poplatky jsou nasazovány nejčastěji nebo naopak jen výjimečně a které MP jsou z fiskálního hlediska nejvýznamnější potažmo nejméně významné. Třetí a zároveň závěrečná kapitola se zabývá zhodnocením role místních poplatků při hospodaření obcí pomocí využití zjištěných skutečností s předešlých dvou kapitolách.

Při zpracování diplomové práce jsou použity deskriptivní a historické metody pro popis dosavadních poznatků z dané oblasti a při práci s literaturou je použito metody komparace a analogie. Pro přehledné znázornění je použito tabulek a grafů.

V práci je využita odborná literatura, odborné časopisy, platná legislativa a další zdroje dostupné na internetu.

2 HOSPODAŘENÍ OBCÍ A MÍSTNÍ POPLATKY

2.1 Rozpočet obce

Pod pojmem rozpočet obce chápeme finanční nástroj územní samosprávy (resp. obce), který zajišťuje její činnost. Je především finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti dané obce. Rozpočet jsou povinny vypracovávat všechny obce na rozpočtové období, které je shodné s kalendářním rokem. Tvorbou rozpočtu a dalším náležitostem spojených s územními rozpočty se zabývá zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Rozpočet zachycuje příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů. Peněžní operace týkající se cizích prostředků nebo sdružených prostředků se v rozpočtu nezobrazují, uskutečňují se mimo rozpočet. Dále se do rozpočtu nezahrnují příjmy a výdaje podnikatelské činnosti jako takové, ovšem výsledek této činnosti se do rozpočtu promítne.¹

2.1.1 Funkce rozpočtu obce

Rozpočet obce má několik funkcí a z toho důvodu lze na rozpočet nahlížet z několika hledisek. Lze ho tedy popsat jako:

- 1) *decentralizovaný peněžní fond* - jako součást veřejných rozpočtů, které využívají nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování;
- 2) *bilanci příjmů a výdajů* rozpočtového období, přičemž rozlišujeme rozpočet vyrovnaný (příjmy = výdaje), přebytkový (příjmy > výdaje), schodkový (příjmy < výdaje);
- 3) *rozpočtový plán*, který je založen zejména na zkušenostech z minulých let a dále odhadech příjmů a výdajů, včetně odhadu vývoje inflace a možných nejistot (např. pokles výkonnosti ekonomiky, přírodní katastrofy atd.);
- 4) *nástroj municipální politiky* – slouží tedy také jako prostředek prosazování místních zájmů.²

¹ ŽEHROVÁ J., PFEIFEROVÁ D. *Finance municipalit*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2006. 124 s. ISBN 80-213-1418-4, s. 28.

² PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4, s. 200-201.

Z těchto funkcí tedy vyplývají následující úrovně rozpočtu:

- *rozhodovací* - obec rozhoduje o využívání svých zdrojů prostřednictvím umísťování výdajů tak, aby obec dosáhla svých cílů (výdaje na služby, investice aj.);
- *řídící* - obec alokuje zdroje mezi své organizační jednotky a tím zabezpečuje požadované výstupy těchto jednotek;
- *kontrolní* - legalizace množství finančních prostředků, které územní celek získá a vydá a dále kontrola při stanovování toho, kdo může peníze vydávat, v jaké výši a za jakým účelem.³

2.1.2 Příjmy rozpočtu

Příjmovou stránku obecního rozpočtu lze členit z několika hledisek. Na příjmy lze pohlížet jako na běžné a vlastní, toto rozdělení se využívá především z důvodu snadnějšího hodnocení finanční situace obce. Dle tohoto pojetí řadíme mezi běžné příjmy daňové a nedaňové příjmy a běžné přijaté dotace. Jsou to peněžní operace charakteristické pro zpravidla opakující se běžnou činnost obce. Pod příjmy vlastní pak zahrnujeme daňové, nedaňové a kapitálové příjmy. Za základní členění pak považujeme rozdělení na kategorie odpovídající příjmovým třídám rozpočtové skladby, tedy na příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté dotace.⁴ Podrobnější členění těchto kategorií:

1) daňové příjmy

- svěřené (výlučné) daně (daň z nemovitosti)
- sdílené daně (část DPFO, část DPPO a část DPH)
- **místní poplatky**
- správní poplatky
- poplatky a odvody v oblasti životního prostředí

2) nedaňové příjmy

- poplatky za služby
- příjmy z pronájmu majetku
- příjmy od organizačních složek, příspěvkových organizací
- zisk obecních podniků
- dividendy z akcií, přijaté úroky

³ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2007. 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5, s. 55.

⁴ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 99 s. ISBN 80-210-3356-8, s. 34.

3) kapitálové příjmy

- z prodeje majetku – nemovitého a movitého dlouhodobého majetku
- z prodeje akcií a majetkových podílů
- ostatní (přijaté dary a příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku, ostatní investiční příjmy jinde nezařazené)

4) přijaté dotace (dle poskytovatele)

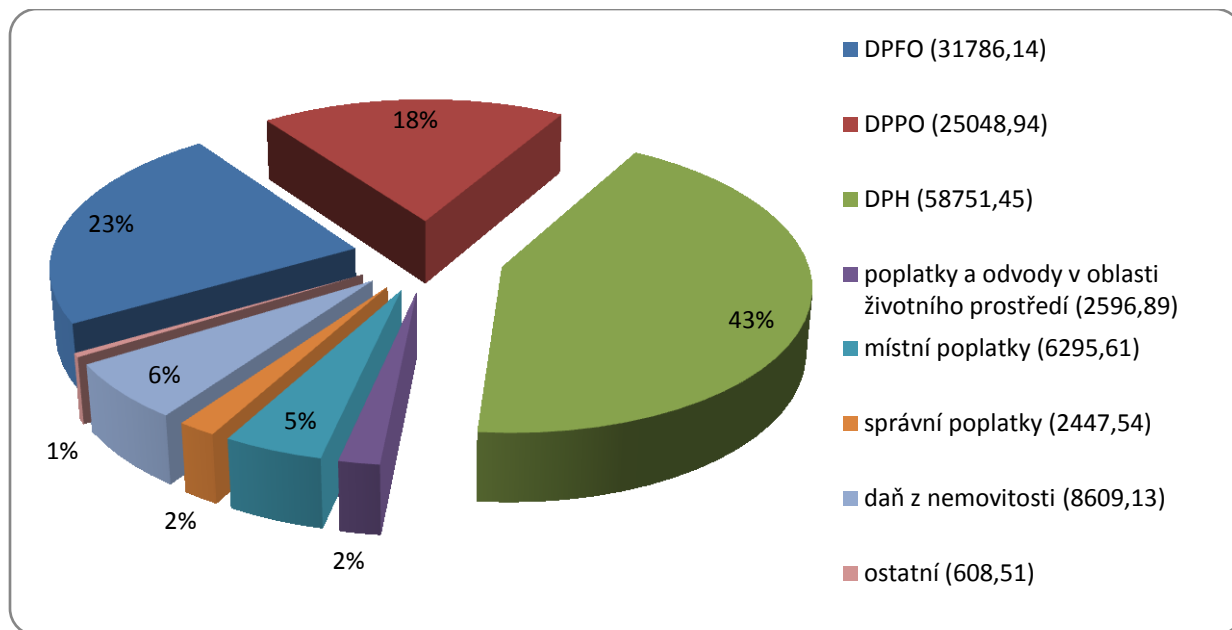
- ze státních mimorozpočtových fondů
- z prostředků Evropské unie
- z rozpočtu územních samosprávných celků
- od dalších subjektů (mezinárodních sdružení měst apod.)

2.2 Místní poplatky jako součást daňových příjmů obce

Jak již bylo řečeno výše, nejvyšší příjmy obecních rozpočtů pochází z příjmů daňových. Jsou to především sdílené a svěřené (výlučné) daně, které tvoří rozhodující část těchto příjmů. Mezi daňové příjmy řadíme svěřenou daň z nemovitostí, daně sdílené a také daně místní – tzv. místní poplatky.⁵ Tyto příjmy mají daňový charakter, protože daň je pravidelnou, povinnou, nenávratnou, neúčelovou a neekvivalentní, zákonem určenou platbou. Mezi daňové příjmy řadíme také správní poplatky a poplatky a odvody v oblasti životního prostředí. Tyto poplatky nelze považovat za neekvivalentní, protože alespoň částečně hradí náklady za činnost správních orgánů. Naproti tomu poplatky místní jsou často označovány také jako „místní daně“, protože jsou typickými daňovými příjmy se všemi znaky daní. Přesto je u některých místních poplatků (poplatek ze psů, poplatek za komunální odpad) patrné (u některých obcí) určité ekvivalentní protiplnění, jemuž se věnuji v praktické části této práce.

⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 579 s. ISBN 978-80-7357-358, s. 185.

Graf 2.1: Struktura daňových příjmů obcí v roce 2011 (v mil. Kč a %)

Pramen: vlastní zpracování dat dle databáze ÚFIS

Jak je patrné z grafu, místní poplatky tvoří velkou část obecních příjmů. Celorepublikový průměr místních poplatků na daňových příjmech obcí dosahuje 5%. Zato jsou ale tyto poplatky poměrně stálé a jejich výše do určité míry ovlivnitelná samotnou obcí.

Přestože výnos z výběru místních poplatků mnohdy nepředstavuje příliš velkou část obecních příjmů, hrají tyto poplatky v obci poměrně důležitou roli. Ačkoli hlavním důvodem obce pro výběr těchto poplatků je jejich funkce fiskální, čímž rozumíme zajištění příjmů do rozpočtu obce, využívá obec tyto poplatky také pro jejich funkci regulační. Dle Vladimíra Pelce⁶ je tato regulační funkce využívána nejen z pohnutek restriktivních, kdy poplatky vytváří tlak na omezení určitých činností, ale také z důvodu poplatkového zvýhodnění, které může být využito např. u místního poplatku ze psů formou snížení nebo prominutí poplatku u psů slepeckých, záchranářských atp. Autor dále poukazuje na nutnost nediskriminující formy obecně závazných vyhlášek. Více informací k této problematice lze nalézt v zákoně č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon). Dle tohoto zákona proto nemohou být ve vyhlášce obce stanoveny rozdíly poplatkových podmínek kvůli rase, pohlaví, barvě pleti, jazyku, víře, náboženství, politickému a jinému smýšlení, kvůli národnímu nebo sociálnímu původu, příslušnosti k etnické menšině, majetku, rodu a postavení.

⁶ PELC, Vladimír. *Místní poplatky: oprávnění obcí. Povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2011. 199 s. ISBN 9788074001505, str. IX-V.

2.3 Právní úprava místních poplatků

Kromě Listiny základních práv a svobod jsou místní poplatky obsahem dalších právních norem:

- zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- a obecně závazných vyhlášek obcí o místních poplatcích (dále jen „OZV“).

2.3.1 Zákon o místních poplatcích

Hmotně právní předpis upravující vztahy mezi poplatníkem a obcí. Je v něm uvedeno všech 9 druhů (od 1.1.2012 je jich již jen 8) místních poplatků, které mohou být v obci zavedeny. U každého z poplatku jsou vymezeny jeho jednotlivé konstrukční prvky, jako je předmět poplatku, subjekt poplatku, základ poplatku, sazba, splatnost, ohlašovací povinnost a další. Zmocnění obsažené v § 14 opravňuje obec k zavedení místních poplatků OZV. Obsahuje jen minimum ustanovení o procesu správy poplatků, proto musíme subsidiárně využít pro správu poplatků daňový řád.

2.3.2 Daňový řád

Procesně právní předpis ke správě místních poplatků. Primárně byl vytvořen ke správě daní, ale použije se přiměřeně i k řízení ve věcech místních poplatků a to díky § 4 daňového řádu, který říká: Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, neupravuje-li jiný zákon správu daní jinak⁷. K 1. 1. 2011 nahradil již 58x novelizovaný zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen ZSDP) daňový řád. Upravuje postup správců poplatků, práva a povinnosti poplatkových subjektů a třetích osob.

2.4 Výkon samosprávy a obecná charakteristika místních poplatků

Každá obec podle Ústavy ČR a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích má právo na samosprávu. Úkoly patřící do samosprávy plní v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami obce. Do samostatné působnosti (oblasti, ve kterých má obec právo na samosprávu) patří například schvalování programu územního rozvoje obce, územního plánu obce, zřizování příspěvkových organizací a organizačních složek, zřizování obecní

⁷ „Legální definice neboli vymezení pojmu přímo v ustanovení zákona.“ JÁNOŠÍKOVÁ, P., MRKÝVKA, P., TOMAŽIČ, I., a kol. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. 2009. s. 432.

policie a vydávání obecně závazných vyhlášek. Obec také pečuje v souladu s místními podmínkami a potřebami o rozvoj sociální péče a další infrastruktury, jako je doprava, bydlení, výchova a vzdělání.

V posledních letech se ukazuje jako výhodné, zejména pro menší obce, vyčlenit některé další úkoly samosprávy formou sdružení několika obcí (tzv. dobrovolné svazky obcí). Tímto způsobem lze například zajišťovat čištění odpadních vod, svoz a likvidaci komunálního odpadu a jiné záležitosti z oblasti technické i sociální infrastruktury.

V samostatné⁸ působnosti jsou obce rovněž oprávněny vybírat místní poplatky. V rámci zákonem stanoveného rozpětí, mohou u některých místních poplatků určovat i konkrétní výši jejich sazeb. Nezbytným zákonným podkladem pro zavedení místních poplatků je zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“).

Místní poplatky na území dané obce mohou být vybírány až na základně nabytí účinnosti obecně závazné vyhlášky, která upravuje podrobnosti jejich výběru. To znamená, že obec zde stanoví, které poplatky na svém území zavedla, uvede konkrétní sazby jednotlivých poplatků, ohlašovací povinnosti, splatnost, úlevy i případné osvobození od poplatku. Obec pak sama vykonává správu místních poplatků dle zákona č. 337/1992 Sb.

Na rozdíl od správních poplatků se většina místních poplatků vyznačuje neekvivalentností a dalšími prvky charakteristickými pro daňové platby. Místní poplatky nemusí být vybírány ve všech obcích, neboť mají odrážet místní podmínky, priority obce i zvláštnosti daného území, ale tam, kde dojde k jejich zavedení, se stávají stejně závaznými platbami jako daně. Avšak na rozdíl od státních daní, které jsou ve stejné výši na celém území České republiky, by měly být místní poplatky územně diferencované. Obce je vybírají, aby získaly další potřebné finanční prostředky do svých rozpočtů a ty mohly použít na financování lokálních veřejných statků, většinou úzce spojených s předmětem poplatku.

Přestože místní poplatky nepředstavují pro obce velký zdroj, v průměru nepřesahují⁹ 5 % z celkových příjmů municipálních rozpočtů, vhodně doplňují rozpočtové příjmy a pomáhají snižovat napjatost ve finančním hospodaření. Jde většinou o stabilní příjem, který

⁸ ŠELEŠOVSKÝ J., JAHODA R.: *Veřejné finance v ČR a EU. Distanční studijní opora*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 170 stran. ISBN 80-210-3410-6, str. 40.

⁹ PEKOVÁ, J.: *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 376 stran. ISBN 80-7261-086-4, str. 276.

je dobře predikovatelný, a který by měl sloužit na pokrytí obcí poskytovaných služeb pro potřeby občanů. Větší výnos z místních poplatků se vyskytuje především v lázeňských městech a místech zvýšeného turistického ruchu, v posledních letech tvoří velký podíl příjmů také poplatek z provozovaných výherních hracích přístrojů.

2.5 Historická geneze místních poplatků

Diplomová práce se primárně zaměřuje pouze na místní poplatky, které plynou do obecních rozpočtů. Detailně budou jednotlivé typy místních poplatků rozebrány v následující kapitole. Nejprve je však cílem autora popsat taktéž historické souvislosti spojené s výběrem poplatků obecně.

Poplatky patří k historicky nejstarším druhům veřejných příjmů. Některé byly přijatelnější než daně, neboť stát za tyto platby poskytoval různé druhy hospodářských protislužeb. Poplatky vybírané do obecních rozpočtů se odvíjejí od vzniku samostatného obecního zřízení.

Historické kořeny obecní samosprávy¹⁰ na našem území lze najít v dokumentech z revolučního roku 1848, avšak pro její vývoj byla významnější až ústava z roku 1867. Stát jako vrcholný útvar se již v té době dělil o široký okruh veřejné správy s veřejnoprávními korporacemi zemí, okresů a obcí. Čím více však narůstal okruh úkolů územní samosprávy, tím více se objevoval problém vzájemných vztahů mezi financemi státními a samosprávnými. I po vzniku samostatné Československé republiky se na úrovni obcí kumulovaly problémy, neboť s růstem příjmů obcí rostly i jejich výdaje a růst výdajů vedl k růstu přírážek k přímým i ke spotřebním daním (což v současné době zákony neumožňují). Dále byly zaváděny obecní dávky nebo stanoveny příspěvky či poplatky a lázeňské taxy. Pro každý druh povinné platby platil určitý právní režim. Rozlišovaly se pojmy dávka a poplatek.

Dávky měly povahu daně, byly všeobecným příspěvkem k úhradě obecních výdajů. Byly buď obligatorní, jako např. dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí, dávka ze zábav, dávky konzumní (z masa, nápojů, z nájemného a ze spotřeby elektrické energie a plynu) nebo fakultativní, mezi něž patřily např. dávka ze psů nebo dávka ze hry v karty. Poplatky se naproti tomu vybíraly za úřední úkony. Za činnost orgánů státní správy se rovněž až do roku 1951 vybíraly i platby označované jako taxy, náhrady apod. V letech 1950 a 1951 došlo

¹⁰ PETEROVÁ, H. Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum. 2. doplněné vyd. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2008. s. 10-11.

k zásadní přestavbě poplatkového práva. Odstranily se především různé druhy drobných poplatků a dávek, které ztěžovaly vyřizování žádostí občanů a vyžadovaly značnou administrativu. Došlo k vytvoření poplatkové soustavy sestávající z poplatků správních, soudních, notářských, arbitrážních a místních.

Místní poplatky vybírané po roce 1953 nahradily dosavadní složitý systém tzv. obecních dávek a poplatků¹¹, který tvořilo 35 různých povinných plateb, jež do té doby vybíraly národní výbory. Fakultativnost těchto poplatků spočívala v tom, že je místní národní výbory vybíraly po projednání s příslušným okresním národním výborem a s občany podle místních podmínek.

Obec mohla uložit kromě toho i poplatek jako ekvivalent za užívání veřejného zařízení- např. vodné, stočné, poplatek z místa, poplatek hřbitovní, za odvoz smetí apod. Poplatky bylo možné ukládat i za úkony obecního orgánu, např. poplatek za stavební dozor. Přijetím zákona č. 169/1950 Sb. byly stanoveny jako rozhodující zdroj příjmů výnosy obecního majetku a teprve potom bylo možné pokrýt výdaje zdroji od státu či z vlastních finančních nástrojů v podobě příspěvků, dávek, přirážek k daním apod.

Po roce 1989 byly poplatkové povinnosti řešeny novými zákonnými úpravami, které do dnešní doby prošly řadou novelizací. Rovněž došlo k zakotvení nových poplatků, například za uložení odpadů či za znečišťování ovzduší. Velká část změn se týkala také správních poplatků. Po první fázi reformy veřejné správy přešly některé správní úkony od 1. ledna 2001 na kraje a od 1. ledna 2003 po zániku okresních úřadů na obce s rozšířenou působností. Zákon o místních poplatcích sice neprošel výraznějšími úpravami, přesto některé poplatky po roce 1990 zanikly, jiné byly naopak do zákona zabudovány.

Dislokační poplatek, který byl vybírán do konce roku 1992, byl zrušen zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí. Zákonem č. 48/1994 Sb. došlo ke zrušení poplatku z reklamních zařízení odváděného za písemné, obrazové, světelné a zvukové reklamy umístěné či provozované na veřejných prostranstvích. Zrušen byl rovněž poplatek z prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobků, který měl spíše charakter přirážky ke spotřební dani. V roce 1993 vybraly obce v České republice místní poplatky v úhrnné částce 1961 mil. Kč, což znamenalo v průměru na jednoho obyvatele 190 Kč. Z této částky představoval nejvýznamnější položku právě poplatek z prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobků, jehož výnos dosáhl výše 650 mil. Kč.

¹¹ BAROŠ, Lubomír, et al. Reforma veřejné správy v České republice. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2003. 64 s. ISBN 80-239-0025-3

Naopak v roce 1997 byl zákonem č. 305/1997 Sb. zaveden nový poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, který se postupně stal důležitým zdrojem obecních příjmů. Od roku 2002 je nově do zákona o místních poplatcích začleněn poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace a od stejného roku také funguje poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který v současné době představuje pro obce největší výnos ze všech místních poplatků.

2.6 Aspekty výběru jednotlivých místních poplatků a jejich funkce

Účelem místních poplatků¹² je zajištění určitých příjmů do rozpočtu obce, čili **fiskální hledisko**. Ovšem místní poplatky plní i **další funkce**, které rozhodně nejsou zanedbatelné a které zastupitelé berou v úvahu při rozhodování o zavedení jednotlivých poplatků. Významné jsou regulační rysy či ochranné prvky. Zavedením nebo naopak nezavedením poplatku může obec ovlivňovat například množství či skladbu podnikatelské činnosti, pořádek v obci, kulturní či jiné veřejně konané akce apod.

Druhové třídění místních poplatků:

134 - Místní poplatky z vybraných činností a služeb

1340 - Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

1341 - Poplatek ze psů

1342 - Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

1343 - Poplatek za užívání veřejného prostranství

1344 - Poplatek ze vstupného

1345 - Poplatek z ubytovací kapacity

1346 - Poplatek za povolení k vjezdu do vybraných míst měst a obcí

1347 - Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj (platný pouze do 1.1.2012)

1348 - Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku

¹² PELC, V.: *Místní poplatky. Úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami*. 3. aktualizované vyd. Praha: Linde, 2008. 303 stran. ISBN 978-80-7201-691-4. s. 45-46

2.6.1 Poplatek ze psů

Místní poplatek ze psů je klasickým poplatkem vybíraným už mnoho desetiletí. Je příkladem poplatku, který vedle své rozpočtové funkce plní i úlohu regulační. Regulace souvisí s možností obce limitovat¹³ počet chovaných psů prostřednictvím sazby poplatku, např. podle místa, kde je pes chován.

Poplatníkem je držitel psa – právnická nebo fyzická osoba s trvalým pobytem nebo sídlem na území příslušné obce. Před novelou zákona platnou od roku 2004 byl poplatníkem vlastník psa. V praxi se však povinnost vázaná na majitele psa neosvědčila, neboť možnost správce MP zjistit skutečného vlastníka psa jsou dosti omezené a osoby, které pečovaly o psa často namítaly, že pes není v jejich vlastnictví. Docházelo i ke zneužívání tohoto vymezení poplatníka, kdy byl často jako vlastník psa uveden člověk, pro kterého platila zvýhodněná sazba poplatku, přestože u něj pes nepobýval. Uvedená novela se tak navrácí k úpravě platné před rokem 1990.

Předmětem poplatku je pes starší tří měsíců, a to od počátku kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém pes tento věk dovršil. I zde došlo zákonem č. 229/2003 Sb., tedy devátou novelou ZMP, ke změně – původně byl zpoplatněn pes starší šesti měsíců. Zřetelně rozšířen byl uvedenou novelou okruh osob ze zákona osvobozených od poplatku. Kromě osob nevidomých, bezmocných a osob s těžkým zdravotním postižením, kterým byl přiznán III. stupeň mimořádných výhod podle zákona o sociálním zabezpečení, jsou od roku 2004 osvobozeni i držitelé psa, kteří jsou osobami provádějící výcvik psů určených k doprovodu zdravotně postižených, osoby provozující útulek zřízený obcí pro ztracené nebo opuštěné psy¹⁴ a osoby, kterým stanoví povinnost držení a používání psa zvláštní právní předpis (např. myslivecká stráž při výkonu své funkce podle zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti).

Novelou nedotčena nezůstala ani sazba poplatku. Ta se z původní maximální částky 1 000 Kč mění na nejvýše 1 500 Kč. Poživatelům starobního, vdovského, vdoveckého a invalidního důchodu, který je jejich jediným zdrojem příjmu, anebo poživatelům sirotčího důchodu je horní hranice sazby poplatku stanovena na 200 Kč. Zachována zůstala možnost obce u druhého a každého dalšího psa zvýšit v OZV sazbu poplatku až o 50 %, tedy až na 2 250 Kč, resp. 300 Kč pro důchodce.

¹³ BAKEŠ, Milan. Finanční právo. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 721 s. ISBN 80-7179-667-0

¹⁴ Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. ledna 2008, č.j. 2 Afs 107/2007-168

Základním poplatkovým obdobím je kalendářní rok. Zpřesněno bylo poplatkové období v případech, kdy je pes držen po dobu kratší než celý kalendářní rok a v případech změny trvalého bydliště nebo sídla držitele psa. Zavádí se možnost vybírat poplatek v poměrné části, která odpovídá počtu i započatých kalendářních měsíců.

Tabulka č. 2.1: Sazby poplatku ze psů v krajských městech (2012)

Město	poplatek za psa (Kč/rok)
Brno	byt 1500, dům 600
České Budějovice	byt 1000, dům 1000
Hradec Králové	byt 1200, dům 300
Jihlava	byt 1500, dům 500
Karlovy Vary	byt 1500, dům 500
Liberec	byt 600, dům 600
Olomouc	byt 1000, dům 1000
Ostrava	byt 1000, dům 200
Pardubice	byt 1200, dům 200
Plzeň	byt 1000, dům 600
Ústí nad Labem	byt 1000, dům 200
Zlín	byt 1000, dům 500
Praha	byt 1500, dům 600

Pramen: Internet, webové stránky jednotlivých měst, vlastní zpracování.

2.6.2 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt má především sloužit jako určitá forma úhrady za zvýšené náklady obce s udržováním zařízení a rozvíjením služeb sloužících převážně návštěvníkům lázeňských a rekreačních míst. Plní tedy kromě funkce fiskální i funkci alokační. To znamená, že příjmy vybrané na těchto poplatcích by měly být zpět alokovány do oblasti spojené s cestovním ruchem v dané obci.

Poplatek platí fyzické osoby, které přechodně a za úplatu pobývají v lázeňských místech a v místech soustředěného turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace, pokud tyto osoby neprokáží jiný důvod svého pobytu. Jiným důvodem může být např. účast na školení, konferenci. Horní hranice poplatku podle zákona o místních poplatcích činí až 15

Kč za osobu a za každý i započatý den pobytu, není-li tento dnem příchodu. Obec může stanovit poplatek týdně, měsíčně nebo roční paušální částkou.

Přímo zákonem je stanoveno, že tomuto místnímu poplatku nepodléhají:

- osoby nevidomé, bezmocné a osoby s těžkým zdravotním postižením, kterým byl přiznán III. stupeň mimořádných výhod podle zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a jejich průvodci
- osoby mladší 18 let a starší 70 let nebo osoby, na které náleží přídavky na děti

Navíc může obec obecně závaznou vyhláškou obce stanovit okruh dalších subjektů, které budou od místního poplatku za lázeňský a rekreační pobyt osvobozeny.

Poplatek ve stanovené výši vybírá pro obec ubytovatel, kterým je fyzická nebo právnická osoba, která přechodně ubytování poskytla. Tato osoba je plátcem poplatku a za poplatek ručí.

V novém znění zákona o místních poplatcích od 1.1.2011 v § 3 odst. 3 nastává změna. Slova „vybírá pro obec“ ubytovatel se nahrazují slovy „vybere a obci odvede“ ubytovatel, aby bylo zřejmé, že plátcem přebírá odpovědnost za zaplacení poplatku obci. Dále bylo zrušeno nadbytečné ustanovení o ručení plátce za poplatek, protože se nejedná o ručení ve smyslu ručení za daň podle § 171 daňového řádu¹⁵.

Zákon ukládá plátcům poplatku povinnost nepeněžité povahy – vést evidenci ubytovaných osob a určuje náležitosti této evidence: evidenční kniha musí obsahovat dobu ubytování, účel pobytu, jméno a příjmení poplatníka, místo trvalého pobytu nebo místo trvalého bydliště v zahraničí, číslo občanského průkazu nebo cestovního dokladu. Zápisy v evidenční knize musí být vedeny přehledně a srozumitelně a musí být uspořádány postupně z časového hlediska¹⁶.

2.6.3 Poplatek z ubytovací kapacity

Poplatek z ubytovací kapacity se vybírá v obcích a městech v zařízeních určených k přechodnému ubytování za úplat. Základním kritériem pro možnost zpoplatnění je skutečnost, že kolaudační rozhodnutí pro stavební objekt nebo jeho část, kde je ubytování poskytováno, stanoví jako účel využití přechodný pobyt za úplat.

¹⁵ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím daňového řádu. 19.11.2008 [cit. 20.3.2013]. Dostupná z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=52505>

¹⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

U tohoto poplatku došlo od 1.1.2010 ke změně, a to zákonem č. 348/2009 Sb., kterým se mění zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Sazba poplatku z ubytovací kapacity nově činí až 6 Kč za každé využití lůžko a den. Do 31.12.2009 činila horní hranice sazby až 4 Kč za každé využití lůžko a den. Obec může po dohodě s poplatníkem stanovit poplatek roční paušální částkou.

Poplatníkem je ubytovatel, jímž je fyzická nebo právnická osoba, která přechodně ubytování poskytl. Obdobně jako v případě poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt je i u tohoto poplatku ubytovateli zákonem stanovena povinnost vést v písemné podobě evidenční knihu, do níž zapisuje stejné údaje, kromě účelu pobytu. Z toho pak vyplývá, že ubytovatelé, kteří jsou zároveň plátcí obou místních poplatků, mohou vést pouze jednu evidenční knihu.

Podle zákona o místních poplatcích poplatku z ubytovací kapacity nepodléhá:

- a) ubytovací kapacita v zařízeních sloužících pro přechodné ubytování studentů a žáků, tj. domovy mládeže, internáty, školy v přírodě, vysokoškolské koleje apod.
- b) ubytovací kapacita ve zdravotnických nebo lázeňských zařízeních, pokud nejsou užívána jako hotelová zařízení, tj. např. zařízení ambulantní péče a nemocnice, odborné léčebné ústavy.
- c) ubytovací kapacita v zařízeních sloužících sociálním a charitativním účelům, např. azylové domy.

Od 1.1.2010 bylo zrušeno zákonné osvobození ubytovací kapacity v zařízeních sloužících pro ubytování pracovníků fyzických a právnických osob, které tyto zařízení vlastní nebo k nim mají právo hospodaření (tzn. ubytování v podnikových ubytovnách). Důvodem pro zrušení tohoto osvobození byly námitky ze strany měst a obcí, které považovaly tuto úlevu za nesystémovou. Osoby, které v obci přechodně pobývají z důvodů pracovních, se podílejí na čerpání veřejných služeb obcí bezplatně nebo dotačně zajišťovaných, ale do počtu občanů obce pro účely výpočtu daňového příjmu obcí započtení nejsou. V řadě obcí se pak projevoval výrazný a ekonomicky relevantní nepoměr mezi oficiálně uváděným počtem obyvatel (občanů) a skutečným počtem osob pobývajících v obci a využívajících veřejných služeb poskytovaných obcí¹⁷. Zrušením tohoto osvobození není dotčeno právo obce toto

¹⁷ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. 2008. [cit. 20.3.2013]. Dostupná z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=457&CT1=0>>

osvobození nadále poskytovat, ale v zásadě je možné konstatovat, že požadavek obcí a měst na zrušení tohoto osvobození byl opodstatněný.

Poplatek z ubytovací kapacity má převážně rozpočtový význam. Obdobně jako poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt je příspěvkem obci na její zvýšené náklady na udržování služeb a zařízení sloužících návštěvníkům. Dle názoru autora mají oba tyto poplatky význam spíše ve větších městech, kde je více ubytovacích kapacit. V menších obcích, kde je možnost ubytování minimální, se jeho zavedení vzhledem k administrativní náročnosti správy místních poplatků nevyplatí.

2.6.4 Poplatek za užívání veřejného prostranství

Poplatek za užívání veřejného prostranství patří mezi velmi rozšířené platby. Většina obcí přistoupila na jeho zavedení a vybírání, a to ve značně diferencované výši. Vybírá se za zvláštní užívání veřejného prostranství, kterým se rozumí:

1. provádění výkopových prací,
2. umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb,
3. umístění stavebních nebo reklamních zařízení,
4. umístění zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí,
5. umístění skládek,
6. vyhrazení trvalého parkovacího místa,
7. užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce,
8. užívání tohoto prostranství potřeby tvorby filmových a televizních děl.

Poplatek má vedle funkce rozpočtové i funkci regulační (obec může ovlivňovat dobu i rozsah záboru veřejného prostranství) a funkci výchovnou. Zábor veřejného prostranství v některých případech ztěžuje udržování veřejného pořádku v obci, a brání jeho užívání způsobem, ke kterému bylo určeno. Základní věc, kterou musí místní vyhláška vymezit co nejpřesněji, je veřejné prostranství (určení míst, které v obci podléhají poplatku - § 14 odst. 2 zákona o místních poplatcích). Vyhláška by měla vždy konkretizovat vymezení veřejného prostranství, přičemž jako nejtypičtější místa jsou uváděny náměstí, tržnice, silnice a místní komunikace, parky a veřejná zeleň, jakož i další prostory přístupné každému bez omezení, mohou to však být i další místa v obci.

Platba za využívání určitého obecně přístupného místa v obci, zejména pro podnikatelské aktivity, patří k tradičním obecním platbám. Poplatek je placen každým (tj.

fyzickou a právnickou osobou), kdo užívá veřejné prostranství způsobem uvedeným výše. Poplatek se neplatí pouze v případě, kdy jsou na veřejném místě pořádány akce, jejichž výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely. Poplatku za užívání veřejného prostranství spočívajícího ve vyhrazení trvalého parkovacího místa nepodléhají osoby zdravotně postižené.

Maximální výše poplatku je stanovena na 10 Kč za každý i započatý m² užívaného veřejného prostranství a za každý i započatý den. V případech, kdy jde o speciální užívání, např. pro účely umístění reklamních nebo prodejních zařízení, lunaparků a jiných atrakcí, může obec zvýšit sazbu až na její desetinásobek. Obec může stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou.

Veřejné prostranství

Ústavní soud ve svém nálezu Pl.ÚS 14/95 konstatoval, že účelem veřejného prostranství, jak vyplývá ze zákona o místních poplatcích, je obecné a zvláštní užívání. Obecné užívání veřejného prostranství (např. náměstí a místních komunikací chodci, vozidly) je v zásadě bezplatné. Naopak zvláštní užívání veřejného prostranství je definováno v ustanovení § 4 odst. 1 zákona o místních poplatcích a je úplatné. Pouze takto zákonem vymezené zvláštní užívání veřejného prostranství může být zpoplatněno místním poplatkem.

Stanovování veřejného prostranství pro zvláštní užívání

Veřejné prostranství určené pro zvláštní (placené) užívání musí být za prvé obecně závaznou vyhláškou, vydanou podle zákona o místních poplatcích, za veřejné prostranství určeno; za druhé, musí být svým charakterem určeno k veřejnému užívání; za třetí, musí jít o místo, které je skutečně přístupné každému bez omezení¹⁸. Je proto nutné provést specifikaci veřejných prostranství pro zvláštní užívání uvedením názvu místa (pokud jej mají - např. náměstí, ulice, průchody apod.) nebo vypsáním pozemků čísla parcel podle katastru nemovitostí, anebo je blíže charakterizovat umístěním v obci natolik, aby nebyla narušena právní jistota občanů.

Podmínka přístupnosti bez omezení pak znamená, že přístup není omezen časově a není podmíněn splněním konkrétních podmínek (např. zaplacením vstupného).

¹⁸ KADEČKA, Stanislav. Zákon o místních poplatcích a předpisy související. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 399 s. ISBN 80-7179-918-1

Zákon o místních poplatcích nestanoví, že by veřejným prostranstvím mohly být jen pozemky ve vlastnictví státu nebo obce. Veřejným prostranstvím mohou být i pozemky ve vlastnictví jiných subjektů, než jsou stát nebo obec (může jít i o vlastnictví soukromé). Podmínkou je však jejich veřejná přístupnost bez omezení a jejich stanovení za veřejné prostranství. Místní poplatek za užívání veřejného prostranství zde však nenahrazuje dohodu s vlastníkem a případnou další soukromoprávní platbu. Bude-li tedy veřejné prostranství ve vlastnictví jiného než obce, musí tak uživatel uzavřít dohodu s vlastníkem a případně mu zaplatit nájem a obci místní poplatek.

Místním poplatkem za užívání veřejného prostranství jsou nejčastěji zatěžována tržiště. Zpoplatnit užívání veřejného prostranství lze i v prostorách v zastřešených pasážích budov, jsou-li veřejně přístupné.

Místním poplatkem však nelze zatížit např. užívání veřejných komunikací pro konání demonstrací a průvodů, i když i toto užívání není běžným užíváním komunikací nebo např. užívání "lesoparků". Ústavní soud zde totiž došel k závěru, že i když je lesopark pojmem obecně užívaným, tak pro poplatkovou úpravu je rozhodné jaké je zařazení pozemků k příslušné kultuře v katastru nemovitostí. Za užívání lesů pak místní poplatek vybírat nelze. Obdobně je tomu i v případě užívání zemědělské půdy.

2.6.5 Poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

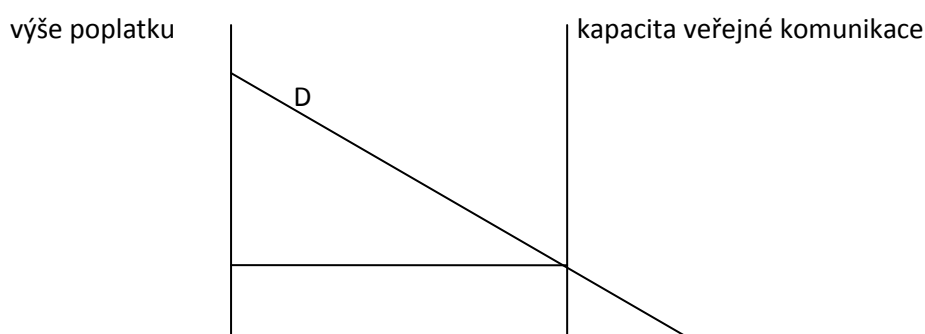
Poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst má umožnit obcím omezit pohyb motorových vozidel ve vybrané lokalitě, zpravidla historické části města. Z tohoto důvodu je tento poplatek využíván v poměrně malém počtu obcí, spíše se jedná o velká města, kde je žádoucí vymezit určitý úsek historické zástavby, který by nebyl zatěžován škodlivostí běžné silniční dopravy. Za vybrané místo lze označit jakoukoliv část obce v jejím územním obvodu. Pro zavedení a vybrání poplatku je však nutné zajistit splnění podmínek, které stanoví zákon tj. zejména umístění dopravní značky, která vjezd do těchto míst podmiňuje zaplacením předmětného poplatku¹⁹.

Poplatek tedy plní nejen funkci ekologickou spojenou s regulací hladiny hluku i míry znečištění emisemi z osobní dopravy zejména v centru měst, ale ekonomicky lze interpretovat i jako platbu uvalenou v souvislosti s efektem přetížení. Znamená to, že i když je použití veřejné komunikace kolektivním statkem, přesto je vyloučení z jeho spotřeby možné

¹⁹ JIRÁSKOVÁ, Zdena, ŠNEBERKOVÁ, Alena. Místní poplatky v praxi. 3. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Bova Polygon, 2004. 156 s. ISBN 80-7273-099-1

a v případě přetížení také efektivní. Pokud je poptávka vyšší než daná kapacita, dochází k záporným užitkům, respektive prodlouží se např. čas průjezdu, a spotřeba začíná být rivalitní. Zpoplatnění tak může generovat optimální počet automobilů v dané lokalitě a zkvalitnit celkový dopravní systém. Tento případ, kdy nastane oprávněnost pro zavedení poplatku, je znázorněn v grafu č. 2.2. Poptávané množství je v této situaci efektivnější, než by tomu bylo při nulové ceně.

Graf č. 2.2: Příklad statku s možným vyloučením ze spotřeby – efekt přetížení

Pramen: Stiglitz, J: *Ekonomie veřejného sektoru*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 1997. str. 163

Jako příklad lze uvést hlavní město Velké Británie, kde od začátku roku 2003 funguje systém zpoplatňování vjezdu s motorovým vozidlem do vyznačených míst. Smyslem je omezit dopravní zácpu v centru Londýna a tím dopravu urychlit za současného snížení jejího objemu. Zároveň veškerý výnos, který během prvních deseti let z projektu bude, musí město investovat do zkvalitňování veřejné dopravy. Prokazatelným výsledkem je lepší dopravní situace, častější volba veřejné dopravy a tím i lepší podmínky pro pěší pohyb a cyklistiku. Úmysl zavést obdobná opatření ohlásily z měst EU také Helsinky, Janov, Kodaň, Lisabon a Stockholm²⁰. Podobný systém je i v některých částech Berlína.

Poplatek je vybírán od osob, kterým bylo vydáno povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do míst označených příslušnou dopravní značkou. Zákon vymezuje okruh osob, které jsou od poplatku osvobozeny. Jedná se o osoby, které v místě, kde je stanovena poplatková povinnost mají trvalý pobyt a osoby, které v daném místě vlastní či užívají nemovitosti k hospodářské činnosti. Osvobození se vztahuje i na blízké, manžele a děti těchto osob.

²⁰ Podrobněji v článku Kurfürst, P.: *Pro program Doprava pro 21. století v dubnu 2003*, dostupné na <<http://doprava21.ecn.cz/londyn.html>>.

Sazba poplatku může být až 20 Kč za vozidlo a den. Po dohodě s poplatníkem lze stanovit poplatek paušální částkou. Vybírání uvedeného poplatku, které bývá někdy komplikované, se příliš neosvědčilo, a tak se zřejmě tato platba ani neobjeví v případné koncepci obecních daní.

2.6.6 Poplatek ze vstupného

Poplatek ze vstupného dává obcím možnost ovlivňovat konání kulturních, sportovních a prodejních akcí na svém území v souladu se správou svých záležitostí. Kromě toho plní poplatek i fiskální funkci, přestože se jeho výnos odvíjí zejména od velikosti obce. Díky procentní sazbě však nedochází k jeho reálnému poklesu, jako je tomu v případě ostatních poplatků.

Povinnost platit poplatek se vztahuje na fyzickou či právnickou osobu, která pořádá akci kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní, při které se vybírá vstupné.

Poplatek se však neplatí tehdy, pokud bude výtěžek z akce věnován na veřejně prospěšné či charitativní účely²¹. Například zpoplatněno je vstupné na burzu či na fotbalové utkání, ale ne vstupné na hrady a zámky, neboť tyto vybrané prostředky jsou většinou použity k veřejně prospěšným účelům jako je financování oprav a údržba objektů chráněných památkovými úřady. Mimo to zákon předpokládá vybírání poplatku ze vstupného na jednorázovou akci, nikoli na stálou expozici v zařízeních trvalého charakteru.

Další osvobození a úlevy od poplatku může obec stanovit v obecně závazné vyhlášce. Může tak například osvobodit akce, jejichž pořadatelem jsou neziskové organizace, organizace zřízené obcí a dále akce, kde obec je spolupořadatelem.

Předmětem poplatku je vstupné snížené o DPH, je-li v ceně vstupného obsažena. Vstupným se pro účely zákona o místních poplatcích rozumí peněžitá částka, kterou účastník akce zaplatí za to, že se jí může zúčastnit. To znamená, že tato částka zahrnuje i případnou částku za tzv. povinnou konzumaci, místenku nebo jinou úplatu podmiňující a umožňující vstup na akci. Někteří pořadatelé akcí fiktivně zaměňují faktické vstupné tím, že vstupenky rozdělí na tři části, tj. na poukázku na odběr např. alkoholického nápoje nebo jídla, na místenku a vstupenku a následně odmítají platit místní poplatek z celé částky, kterou účastník akce za vstup na ni zaplatil. Výše poplatku je opět limitována a sice na maximálně 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného. Konkrétní výši stanoví obec ve vyhlášce

²¹ PELC, Vladimír. Místní poplatky – úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami. 3. aktualizované vydání podle stavu k 1.1.2008, Praha: Linde, 2008. 303 s. ISBN 978-80-7201-691-4

s přihlédnutím na místní podmínky, například stanoví vyšší či nižší sazby pro různé druhy akcí. Neměla by však zavádět neadekvátní sazby poplatku, které by mohly odradit poplatníka od pořádání kulturních akcí v takové obci.

2.6.7 Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj byl odpovědí či odezvou na růst společensky nežádoucího množství výherních hracích přístrojů a s tím spojených zdravotních i sociálních problémů těch, kteří hernímu návyku podlehli (gambleři). Poplatek se platil za každý povolený provozovaný výherní hrací přístroj až do jeho zrušení k 1.1.2012. Bylo nutné splnit tři podmínky.

Za prvé se muselo jednat o výherní hrací přístroj, na který bylo vydáno rozhodnutí o povolení k jeho provozování. Vydání rozhodnutí je správním úkonem a podléhá správnímu poplatku. Za druhé musel být přístroj umístěný na konkrétním místě, které bylo stanoveno v rozhodnutí. Třetí podmínkou bylo jeho uvedení do provozu, čímž se rozumí zahájení činnosti výherního hracího přístroje potvrzené protokolem.

Po splnění kritérií povolení, umístění a zahájení provozu byl hrací přístroj zpoplatněn místním poplatkem, a to až do doby ukončení jeho provozu, ke kterému docházelo uplynutím doby stanovené ve správním povolení, faktickým ukončením provozu na dané adrese, změnou stálého umístění hracího přístroje v rámci obvodu nebo mimo obvod obce nebo jeho výměnou za stejný model v důsledku prokázaného zničení požárem nebo jinou živelnou pohromou.

Poplatníkem byla právnická osoba, která byla provozovatelem výherního hracího přístroje²². Obec u tohoto poplatku nebyla povinna poskytnout osvobození a také ho zpravidla neposkytovala, neboť jeho výnos často řešil nedostatečné příjmy v obecních rozpočtech. Sazba za každý výherní hrací přístroj na tři měsíce byla stanovena v rozmezí od 1000 Kč do 5000 Kč a to většinou podle různého stupně atraktivity lokality, kde byly výherní automaty umístěny. U tohoto poplatku neexistuje žádné osvobození ze zákona. Osvobození nebo úlevu mohla poskytnout pouze obec v rámci své obecně závazné vyhlášky.

Tento poplatek v minulosti měl potenciál tvořit a často i tvořil významnou část příjmů z celkových vybraných místních poplatků, avšak záleželo také na postoji obcí, kolik povolí na svém území výherních hracích přístrojů a zda jejich počet bude nějakým způsobem regulovat. Zda zvolí takový přístup, který bude zohledňovat sociální hledisko a pomocí regulace vydaných povolení usměrňovat výskyt některých patologických jevů spojených

²² Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů

právě s hracími přístroji nebo zda dá přednost vysokým finančním částkám vybraných na tomto poplatku.

Příkladem může být praxe města Bystřice nad Pernštejnem, které obecně závaznou vyhláškou upravovalo provozování výherních přístrojů pouze na určitých místech (konkrétně určuje tři ulice) a v určeném čase (8:00 – 12:00 hod. a 21:00 – 05:00 hod.). Naopak nejen ve velkých městech jsme se mohli setkat se stavem, kdy bylo často v jednom místě nebo na jedné ulici soustředěno několik desítek těchto přístrojů. Jako příklad lze uvést město Kojetín (zhruba 6 500 obyvatel), které na poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj vybralo v roce 2010 téměř 3 mil. Kč. Důvodem byl nejspíše právě vysoký počet automatů, v Kojetíně jich bylo v uvedeném roce v provozu celkem 59. Toto číslo je sice nadprůměrné, ale situace v České republice je taková, že lidé ročně prosázejí zhruba 45 mld. Kč, z toho 2/3 připadají právě na hrací automaty.

Zákonem č. 300/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, došlo kromě změn práva obcí regulovat či zakázat některé tyto aktivity k úpravě zpoplatnění výherních hracích přístrojů a jiných zařízení, podle níž od 1. 1. 2012 již obce nejsou oprávněny zpoplatnit provoz žádných výherních hracích přístrojů.

Nově byl místní poplatek nahrazen v platném znění zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách v § 41c, písmenem f) – tedy tzv. pevnou částí dílčího základu odvodu z výherních hracích přístrojů a jiných technických herních zařízení v částce 55 Kč/den/1 povolený VHP nebo jiné technické herní zařízení. Tato „alternativa“ výše uvedeného místního poplatku je nově spravována v rámci odvodů z loterií a jiných podobných her, místně příslušným finančním úřadem, dle sídla právnické osoby – provozovatele loterií a jiných podobných her, a to od 1.1.2012. 80% z této sazby bude čtvrtletně finanční úřad odvádět obcím. Obce tedy budou dostávat 44,- Kč/den/přístroj, který je v provozu.

2.6.8 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Předpokladem pro zavedení a následné vybírání tohoto místního poplatku je skutečnost, že obec ve své samostatné působnosti stanoví obecně závaznou vyhláškou ve smyslu ustanovení § 17 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vznikajících na jejím katastrálním území. Pokud obec tento systém nepřijme, nemůže

ani uplatnit poplatkový systém ve smyslu zákona o místních poplatcích²³. Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů platí dvě skupiny poplatníků:

První skupinu představují fyzické osoby, které mají v obci trvalý pobyt. Trvalým pobytem se ve smyslu ustanovení § 10 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů, rozumí adresa pobytu občana v České republice, kterou si zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Povinnost platit poplatek podle místa trvalého pobytu se nevztahuje pouze na české občany, týká se i cizinců, kteří mají na území České republiky trvalý pobyt na základě povolení k pobytu podle ustanovení § 65 a násl. zákona o pobytu cizinců na území České republiky. Povinnost platit poplatek mají tedy všechny fyzické osoby bez ohledu na množství vyprodukovaného odpadu.

Za všechny členy domácnosti může poplatek odvádět jeden společný zástupce, za rodinný nebo bytový dům tak může učinit vlastník nebo správce. Společný zástupce musí splnit zákonem uloženou povinnost nepeněžitě povahy, a to oznámit jména a data narození osob, za které poplatek odvádí. Společný zástupce není plátcem ani dlužníkem ze zákona; možnost odvést poplatek za celou domácnost či rodinný nebo bytový dům je věcí dobrovolnou, důvodem je možnost zjednodušení placení poplatku.

Domácnost pro účely zákona o místních poplatcích znamená trvalé soužití fyzických osob, jež mají v místě stejný trvalý pobyt²⁴.

Druhou skupinu poplatníků představují fyzické osoby, které mají ve vlastnictví stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci, ve které není hlášena k trvalému pobytu žádná fyzická osoba. Má-li k této stavbě vlastnické právo více osob, jsou povinny platit poplatek společně a nerozdílně, a to ve výši odpovídající poplatku za jednu fyzickou osobu.

Sazba poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů je tvořena ze dvou částek, a to z částky, jejíž horní zákonnou hranicí je 250 Kč (750 Kč od 1.1.2013²⁵) za povinnou osobu a kalendářní rok,

²³ JIRÁSKOVÁ, Zdena, ŠNEBERKOVÁ, Alena. Místní poplatky v praxi. 3. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Bova Polygon, 2004. 156 s. ISBN 80-7273-099-1.

²⁴ PELC, Vladimír. Místní poplatky – úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami. 3. aktualizované vydání podle stavu k 1.1.2008, Praha: Linde, 2008. 303 s. ISBN 978-80-7201-691-4

²⁵ Metodický materiál odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra 2012 [cit. 30.3.2013]. Dostupné z: < <http://www.caoh.cz/data/article/mv--zakon-o-mistnich-poplatcich---zvyseni-poplatku-za-odpad.pdf> >

a z částky stanovené na základě skutečných nákladů obce předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu až 250 Kč za povinnou osobu a kalendářní rok. Obec nemusí využít při stanovení sazby poplatku obou částí. V případě, že by obec jednu z částí sazby tohoto poplatku uhradila z vlastních finančních prostředků a nepožadovala její zaplacení od poplatníka, bude v článku obecně závazné vyhlášky o sazbě poplatku nutné jasně vyjádřit tu část sazby, kterou obec využila ke stanovení její konkrétní výše. V případě využití obou možných částí sazby musí obec tyto v obecně závazné vyhlášce konkrétně rozepsat. Důležitou povinností obce je stanovit v obecně závazné vyhlášce rozúčtování nákladů na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu na osobu.

U poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů zákon o místních poplatcích neobsahuje žádné zákonné osvobození nebo úlevy pro určitý okruh poplatníků. Osvobození a úlevy od poplatku může stanovit obec ve své obecně závazné vyhlášce. Obce této možnosti využívají. Nejčastěji stanoví úlevy od poplatku pro určité věkové kategorie poplatníků, pro osoby, které pobývají v průběhu roku delší dobu mimo místo svého trvalého pobytu, např. za účelem zaměstnání nebo studia v zahraničí. Plně bývají od poplatku osvobozeni poplatníci narození v kalendářním roce, na který se poplatek vztahuje.

Účelem tohoto místního poplatku je především zajištění rozpočtových příjmů obcí. Obec má povinnost zajistit likvidaci odpadů vzniklých na území obce a tento poplatek je jednou z možností, jak získat od původců odpadu, tedy občanů obce, alespoň část finančních prostředků na úhradu nákladů spojených s likvidací odpadů. Maximální možná výše poplatku 500 Kč je však pro řadu obcí nedostačující. Obce musí velkou část nákladů na svoz a ukládání komunálního odpadu hradit z vlastních prostředků, což velmi rozpočet obcí zatěžuje.

Dalším nedostatkem tohoto ustanovení je to, že rodičům nestanovuje povinnost platit poplatek za jejich nezletilé děti. Dle ustanovení § 10 b) zákona o místních poplatcích je poplatníkem tohoto místního poplatku každá fyzická osoba s trvalým pobytem v obci bez ohledu na věk nebo finanční soběstačnost. Přestože existuje mezi rodiči a dětmi vzájemná vyživovací povinnost a rodiče jsou zákonnými zástupci nezletilého dítěte v případném řízení o místním poplatku, současná právní úprava neumožňuje tento poplatek vymáhat po rodičích. Pokud dítě nevlastní postižitelný majetek, např. bankovní účet, stavební spoření, musí správce poplatku čekat až do zletilosti dítěte a po mnoha letech vymáhat poplatek po něm. Poplatek se promlčuje až po 20 letech, tudíž pokud někteří rodiče neplatí za dítě poplatek po celou dobu jeho nezletilosti, není potom dlužná částka zanedbatelná. Navíc se může navýšit o náklady

exekuce, pokud správce místního poplatku předá pohledávku k vymáhání soudnímu exekutorovi.

Změnu ustanovení u poplatku za provoz systému nakládání s komunálním odpadem doporučoval i veřejný ochránce práv (ombudsman). V souhrnné zprávě o své činnosti, kterou každoročně předkládá Poslanecké sněmovně ČR, doporučil, aby sněmovna požádala vládu o předložení návrhu novely zákona o místních poplatcích, která by zakotvila zákonné ručení osob povinných výživou k nezletilým poplatníkům místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů²⁶. Doposud však takový návrh předložen nebyl.

2.6.9 Komunální odpad

K výše uvedenému je nutno ovšem dále upozornit, že specifickou součástí struktury obcemi ukládaných a vybíraných poplatků je tzv. **poplatek za komunální odpad**²⁷. Jde o poplatek, který svou podstatou velmi připomíná tzv. místní poplatek, ale vzhledem k taxativnímu výčtu druhů místních poplatků v citovaném zákoně nemůže být pod zákon o místních poplatcích zahrnut.

Tento poplatek, mohou obce od 1. 1. 2003 stanovit a vybírat **dle § 17a zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech**, ve znění předpisů pozdějších (obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit a vybírat poplatek za komunální odpad vznikající na jejím území). V takovém případě však obec již nemůže vybírat shora zmíněný místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů dle zákona o místních poplatcích. Je přitom plně na uvážení obce, který z těchto dvou druhů poplatků na svém území zavede.

Konkrétní sumy vybraných poplatků a jejich vývoj v letech 2010 až 2011 u jednotlivých krajů ilustruje následující tabulka. Nejnižší výnos měl pro rok 2010 Karlovarský kraj. Naopak nejvyšší výnos byl v hlavním městě Praze, kde se do sumy vybrané na poplatku promítá hustá zalidněnost.

²⁶ Souhrnná zpráva o činnosti veřejného ochránce práv 2008 [online]. Kancelář veřejného ochránce práv, 2009 [cit. 28.2.2010]. Dostupné z: <<http://www.ochrance.cz/documents/doc1239792209.pdf>>

²⁷ KADEČKA, Stanislav. Zákon o místních poplatcích a předpisy související. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 399 s. ISBN 80-7179-918-1

Tabulka č. 2.2: Roční poplatky za komunální odpad v jednotlivých krajích v tis. Kč

Město	Počet obyvatel	Poplatek za rok 2010	Poplatek za rok 2011
Zlínský kraj	590527	231 650,79	236 665,24
Liberecký kraj	439458	139 829,26	142 406,05
Ústecký kraj	835814	202 850,30	245 622,58
Moravskoslezský kraj	1244837	486 035,91	501 971,52
Karlovarský kraj	307380	55 186,51	57 664,70
Olomoucký kraj	641555	262 955,89	267 168,39
Plzeňský kraj	571831	130 859,25	132 773,12
Jihomoravský kraj	1152819	513 009,47	521 617,56
Jihočeský kraj	637723	250 208,21	254 577,32
Kraj Vysočina	514805	213 429,63	218 324,78
Středočeský kraj	1256850	472 440,21	474 785,22
Pardubický kraj	516777	225 350,30	227 660,97
Hlavní město Praha	1251072	700 764,23	703 778,01
Královéhradecký kraj	554370	170 265,40	172 140,35

Pramen: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem.

2.6.10 Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace upravuje zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“) v ustanovení § 10c. Účelem tohoto poplatku je získání části nákladů, které obci vzniknou v souvislosti s investicemi na vybudování infrastruktury konkrétně na vybudování vodovodu a kanalizace v obci. Předmětem zpoplatnění je zhodnocení stavebního pozemku, tj. rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na stavbu vodovodu a kanalizace a ceny stavebního pozemku s možností takového připojení. Poplatek platí vlastník stavebního pozemku zhodnoceného možností připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace po nabytí účinnosti zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), v platném znění,

tj. po 1. lednu 2002. Tento poplatek není obcemi široce používán, protože podmínkou je, aby tato infrastruktura byla vybudována obcí jako stavebníkem, tj. pro obec jako stavebníka bylo vydáno stavební povolení. Pokud je pozemek ve spoluvlastnictví více osob, mají tyto osoby zákonem stanovenou povinnost jednat při správě poplatku společně a nerozdílně²⁸. Pro poplatníky v takovém případě platí zásada solidárnosti podle § 10 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Pro účely poplatkového řízení, pokud poplatníci vystupují společně ve stejné věci, případně jsou spoluvlastníky věci, která je předmětem zpoplatnění, jsou povinni si zvolit společného zástupce. Pokud tak neučiní ani na výzvu, určí společného zástupce správce poplatku sám a vyrozumí o tom všechny příslušné subjekty. Od 1. ledna 2011 je tato povinnost nově stanovena v § 30 odst. 1 zákona č. 280/2000 Sb., daňový řád, dle kterého, vzniká-li více daňovým subjektům společná daňová povinnost, jsou povinny si zvolit společného zmocněnce. Pokud tak neučiní ani na výzvu správce daně, ustanoví jim správce daně společného zástupce.

Lze konstatovat, že možnost připojení na vodovod případně na kanalizaci přináší vlastníkově pozitivní externalitu právě v podobě zhodnocení jeho pozemku. I když teorie definuje pozitivní externalitu jako vedlejší efekty nějaké činnosti, za které daný subjekt z objektivních důvodů neplatí, v tomto případě však existence ekvivalence pro konkrétního poplatníka (vlastníka stavebního pozemku) opravňuje obec vybírat poplatek a získat tak část obcí investovaných finančních prostředků, které na vybudování musela vynaložit ze svého obecního rozpočtu. Stanovení výše poplatku bývá náročné a často i diskutabilní. V případě, že v obci existuje vodovod nebo kanalizace a obec buduje tyto stavby nově z důvodu havarijního stavu, nefunkčnosti nebo nízké kapacity, nejedná se o první možnost napojení se na předmětnou infrastrukturu²⁹.

Jakým způsobem se stanovuje sazba tohoto poplatku, uvádí zákon o místních poplatcích v ust. § 10c odst. 3, podle kterého je obec při stanovení sazby na 1 m² zhodnoceného stavebního pozemku omezena relativní horní hranicí dané způsobem výpočtu sazby místního poplatku (cena zhodnoceného stavebního pozemku minus cena nezhodnoceného stavebního pozemku).

²⁸ Souhrnná zpráva o činnosti veřejného ochránce práv 2008 [online]. Kancelář veřejného ochránce práv, 2009 [cit. 20.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ochrance.cz/documents/doc1239792209.pdf>>

²⁹ JIRÁSKOVÁ, Zdena, ŠNEBERKOVÁ, Alena. Místní poplatky v praxi. 3. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Bova Polygon, 2004. 156 s. ISBN 80-7273-099-1

Sazba poplatku může být stanovena rozdílnými sazbami pro soubory pozemků, které mají stejný nebo obdobný kvalitativní charakter. Sazba může být stanovena také diferencovaně pro každý pozemek samostatně, to však pouze za podmínky, že pro takové stanovení sazby by svědčila výlučnost ocenění pozemku v porovnání s oceněním pozemků ostatních. Pro pozemky stejně oceněné však musí být stanovena sazba vždy jednotná (stejná). Protože cena pozemku je odlišná podle zastavění, tedy v závislosti na určení účelu stavby na pozemku vystavěné (např. rodinné domy, budovy tří a vícebytové, budovy se službami sociální péče, budovy hotelů a restauračních zařízení, budovy pro služby a obchod, budovy pro průmysl a skladování, budovy pro sport, budovy pro zemědělství atd.), je vhodné, aby obec přihlédla ke konkrétnímu zastavění na jejím území a podle toho stanovila sazbu poplatku. Pokud se obec rozhodne stanovit poplatek jednou sazbou pro všechny pozemky dotčené vybudovanou stavbou vodovodu nebo kanalizace, musí sazbu stanovit podle ocenění pozemku s cenou vzhledem k účelu zastavění nejnižší.

Shrnutí:

Sazba poplatku musí být jednotná pro stejně oceněné pozemky. Jelikož je však cena pozemků různá pro různý druh zástavby, je zřejmé, že sazba vypočtená rozdílem ceny pozemku před a po zhodnocení bude u těchto různých zástaveb také různá. Sazba pak může být stanovena různě třeba ve třech i čtyřech kategoriích, ale uvnitř jedné kategorie musí být stanovena jednotně.

Modelový příklad výpočtu sazby poplatku za zhodnocení stavebního pozemku podle vyhlášky ve smyslu ustanovení § 10c odst. 3 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů(dále jen „zákon o místních poplatcích“) je uveden v příloze číslo 1.

2.6.11 Osvobození a úlevy od místních poplatků

V předešlém popisu místních poplatků bylo u každého z nich uvedl osvobození nebo úlevy od poplatku, které vyplývají ze zákona o místních poplatcích. Tato osvobození se většinou týkají osob zdravotně tělesně postižených. Osvobození ze zákona musí obec u všech místních poplatků zachovat a navíc je v kompetenci obce přiznat v obecně závazné vyhlášce i další osvobození nebo úlevy od poplatků. Zákon o místních poplatcích umožňoval taktéž fakultativní úlevu od poplatku (částečnou nebo plnou). Konkrétně tuto možnost obsahoval § 16 zákona o místních poplatcích ve znění: „*Obec, která poplatky spravuje, může na žádost poplatníka z důvodu odstranění tvrdosti poplatků nebo jeho příslušenství zcela nebo částečně*

prominout“. Na tuto úlevu ovšem nebyl právní nárok a mohla být poskytnuta pouze na žádost poplatníka.

Často zde vyvstávala otázka, který orgán obce je příslušný k rozhodnutí o prominutí místního poplatku, zda zastupitelstvo nebo rada, nebo obecní úřad v rámci řízení o poplatcích dle § 14 odst. 3 zákona o místních poplatcích. Zákon o místních poplatcích tuto otázku výslovně neřeší. Praxe ukázala, že ani obce neměly v této otázce zcela jasno. Bylo zjištěno, že v řadě obcí byly žádosti o prominutí poplatku předkládány k projednání radě obce a ta rozhodovala o jejich prominutí. Na základě tohoto zjištění vydalo Ministerstvo vnitra, konkrétně odbor dozoru a kontroly veřejné správy, k této záležitosti stanovisko, ve kterém se uvádí: „Dle § 14 odst. 1 zákona o místních poplatcích patří stanovení poplatků do samostatné působnosti obce, která je ve svém území zavedla. Ustanovení § 14 odst. 3 pak stanoví, že řízení o poplatcích vykonává obecní úřad. Podle § 15 zákona o místních poplatcích je působnost stanovená obecnímu úřadu podle tohoto zákona výkonem přenesené působnosti“. Dále citované stanovisko obsahuje vysvětlení: „Z dikce výše citovaného ustanovení § 16 zákona o místních poplatcích vyplývá, že prominutí poplatku je v kontextu zákona o místních poplatcích třeba chápat jako součást správy poplatku; tento pojem má pak dle názoru Ministerstva vnitra stejný obsah jako řízení o poplatcích, k němuž je příslušný obecní úřad v přenesené působnosti (§ 14 odst. 3 ve spojení s § 15 zákona o místních poplatcích, a které je upraveno v zákoně o správě daní a poplatků)“. Vzhledem k těmto skutečnostem Ministerstvo vnitra dospělo k závěru, že o promíjení místních poplatků rozhoduje v přenesené působnosti obecní úřad, který je správcem místního poplatku a vykonává též poplatkové řízení. Toto rozhodování nenáleží do samostatné působnosti zastupitelstva či rady obce³⁰.

I když stanovisko ministerstva není pro obce právně závazné, poskytuje obcím vysvětlení, který orgán obce se má promíjením místních poplatků zabývat.

Od 1.1.2011 byl § 16 v zákoně o místních poplatcích, ve znění zákona č. 281/2009 Sb. úplně zrušen a tudíž již dále není možné místní poplatky z důvodu odstranění tvrdosti poplatníkům promíjet.

Jako důvod ke zrušení této pravomoci obecního úřadu uvádí důvodová zpráva k vládnímu návrhu změny zákona to, že ustanovení § 16 se jevilo jako nadbytečné, protože obce mají ve své samostatné působnosti širokou pravomoc ke stanovení osvobození nebo úlev

³⁰ ROTHANZL, Lukáš, ŠEMORA, Vítězslav. Stanovisko odboru dozoru a kontroly MV ČR. Veřejná správa. 2007, roč. XVIII, č. 26, s. 22. ISSN 1213-6581

od placení poplatku v obecně závazné vyhlášce. Rozhodování obecního úřadu o prominutí poplatku se mohlo dostávat v některých případech do rozporu s kompetencí zastupitelstva obce stanovit výši poplatku a tím si zajistit jeho výnos. Současně se v dnešní době klade silný důraz na odstranění takových ustanovení, která by mohla zakládat korupční jednání veřejné správy³¹.

Zrušení § 16 bylo důvodem pro změnu obecně závazných vyhlášek o místních poplatcích od 1.1.2011. Obce musely zvážit, zda rozšíří okruh osvobození od poplatků o ty okolnosti, které zakládaly možnost prominutí poplatku z důvodu odstranění tvrdosti.

2.6.12 Následky nezaplacení místního poplatku včas a ve správné výši

Postup správce poplatku při nezaplacení poplatku včas nebo ve správné výši³² řeší § 11 zákona o místních poplatcích. Pokud poplatník nebo plátce nesplní svou poplatkovou povinnost včas nebo ve správné výši, vyměří mu obec poplatek platebním výměrem. Včas nezaplacené (neodvedené) poplatky nebo jejich část může obec zvýšit až na trojnásobek. Poplatník má povinnost podle konkrétní sazby poplatku obsažené v obecně závazné vyhlášce vypočítat si výši poplatku a zaplatit ho v termínu splatnosti určeném obcí rovněž ve vyhlášce. Teprve v případě nesplnění této povinnosti ze strany poplatníka, vydává obec rozhodnutí, kterým je platební výměr. Platební výměr je exekucním titulem. Oproti včas nezaplaceným daním se u včas nezaplacených poplatků neuplatňuje penále, úrok z posečkání nebo splátek ani úrok z prodlení.

³¹ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím daňového řádu. 19.11.2008 [cit. 20.3.2013]. Dostupná z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=52505>>

³² BAKESŠ, Milan Finanční právo. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 721 s. ISBN 80-7179-667-0

3 ANALÝZA MÍSTNÍCH POPLATKŮ OBCÍ V ČR

Obsahem této kapitoly je analýza místních poplatků vybraných za všechny obce v České Republice v letech 1995 až 2011. Je zde postížena struktura příjmů obcí z jednotlivých místních poplatků a vyhodnocen podíl místních poplatků jako celku na celkových příjmech obcí.

V minulosti existovalo více místních poplatků než dnes. Většina dnes vybíraných poplatků prošla během své existence určitými změnami, které budou popsány v této kapitole.

Tabulka č. 3.1: Sumy vybrané na jednotlivých místních poplatcích za celou republiku v tis.Kč za roky 2010/2011

příjmy obcí	2010	podíl v % 2010	2011	podíl v % 2011
1337 - poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů	4 054 835,36	63,31	3 453 390,50	54,86
1341 - poplatek ze psů	281 384,19	4,39	287 454,88	4,57
1342 - poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	283 848,55	4,43	301 772,07	4,79
1343 - poplatek za využívání veřejného prostranství	626 425,95	9,78	681 575,37	10,83
1344 - poplatek ze vstupného	52 531,62	0,82	60 374,74	0,96
1345 - poplatek z ubytovací kapacity	147 334,81	2,30	166 079,16	2,64
1346 - poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst	22 630,36	0,35	22 955,80	0,36
1347 - poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	927 297,52	14,48	1 305 449,71	20,74
1348 - poplatek za zhodnocení stavebního pozemku	8 880,74	0,14	16 097,64	0,26
Příjmy z MP celkem	6 405 169,1	100%	6 295 149,87	100%
Příjmy obcí celkem	283 620 147,19		268 607 159,11	

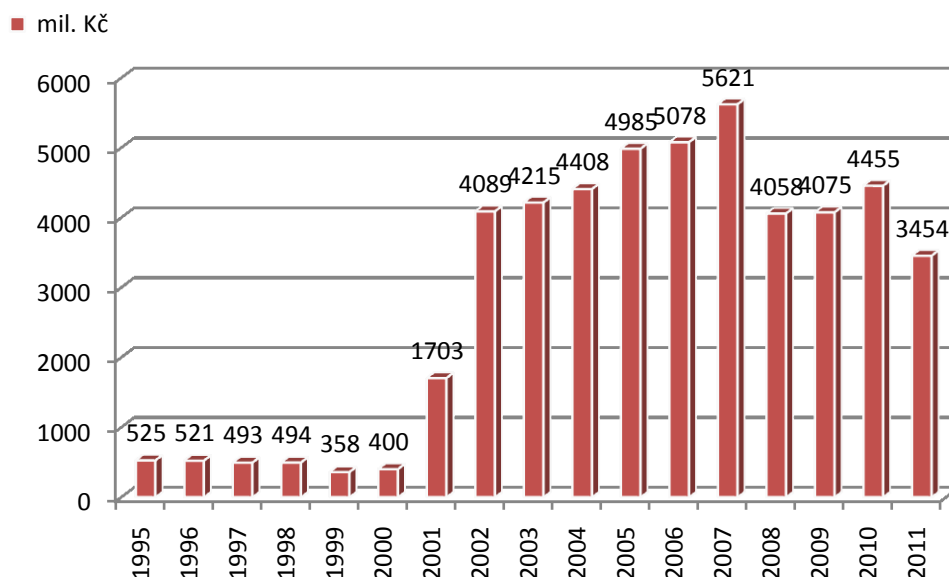
Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

3.1 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů

Příjem z tohoto poplatku byl v letech 1995 až 2000 poměrně konstantní, mírně klesající. V letech 2001 až 2007 vykazuje výrazný rostoucí trend. Výrazný nárůst objemu vybraných prostředků lze vysvětlit změnou legislativy, kdy došlo k zavedení paušální platby na hlavu. Mezi lety 2007 a 2008 lze v grafu pozorovat skokové snížení objemu vybraných poplatků a následně lze v letech 2008 až 2011 konstatovat v zásadě neměnnou výši vybíraných peněžních prostředků.

Podstatný vliv na množství vybraných peněz prostřednictvím místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů má také přístup obcí k poplatku za komunální odpad. Poplatek za komunální odpad není místním poplatkem. Vliv poplatku za komunální odpad spočívá hlavně v tom, že pokud je obcí zaveden a vybírán, nesmí již být v obecně závazné vyhlášce zavedena povinnost platit souběžně také místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů. Poplatek za komunální odpad mohou obce využívat od 1.1.2003.

Graf 3.1: Příjem z místního poplatku za provoz systému nakládání s komunálními odpady v mil. Kč v letech 1995-2011

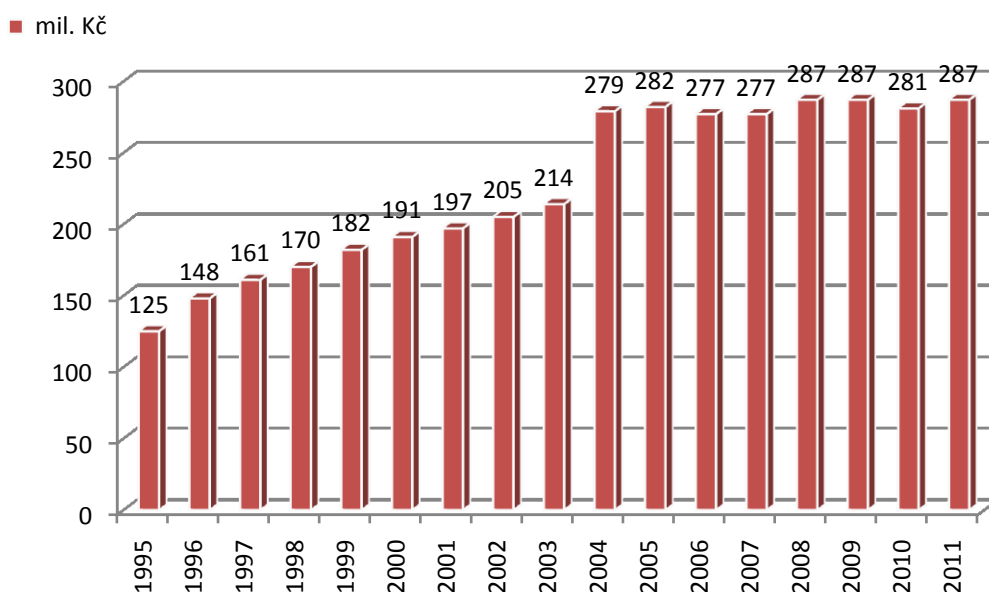
Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS a systému ARIS, zpracováno autorem

Za rok 2010 byla celková suma vybraná v souvislosti s poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů rovna 4 054 835,36 tis. Kč, což bylo 63,31% z celkové sumy vybrané na místních poplatcích za celou republiku. V roce 2011 ovšem objem vybraných peněz za tento místní poplatek rapidně klesl na hodnotu 3 453 390,50 tis. Kč, což je o celých 601 444,86 tis. Kč méně než minulý rok, a to i navzdory tomu, že ve všech krajích se podařilo vybrat v roce 2011 na poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů více peněz než v roce předcházejícím (2010), jak je jasně vidět v tabulce č. 2.2, která obsahuje roční poplatky za komunální odpad v jednotlivých krajích v tis. Kč. Podíl příjmů z MP za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů tedy klesl z 63,31% v roce 2010 na 54,86% v roce 2011.

3.2 Poplatek ze psů

Jak je z grafu níže vidět, příjem z místního poplatku ze psů vykazuje dlouhodobě rostoucí trend. V roce 2004 došlo k výraznějšímu nárůstu příjmů. Tento nárůst byl způsobem změnou zákona o místních poplatcích. Tato změna se týkala zvýšení maximální sazby poplatku z původních 1000 Kč/za rok za jednoho psa na 1500 Kč/za rok.

Graf 3.2: Příjem z místního poplatku ze psů v mil. Kč v letech 1995-2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS a systému ARIS, zpracováno autorem

Poplatek ze psů má na celkových příjmech z místních poplatků v roce 2010 podíl 4,39% a v roce 2011 4,57%. V řeči absolutních čísel se tedy jedná o sumu 281 384,19 tis. Kč v roce 2010 a 287 454,88 tis. Kč v roce 2011.

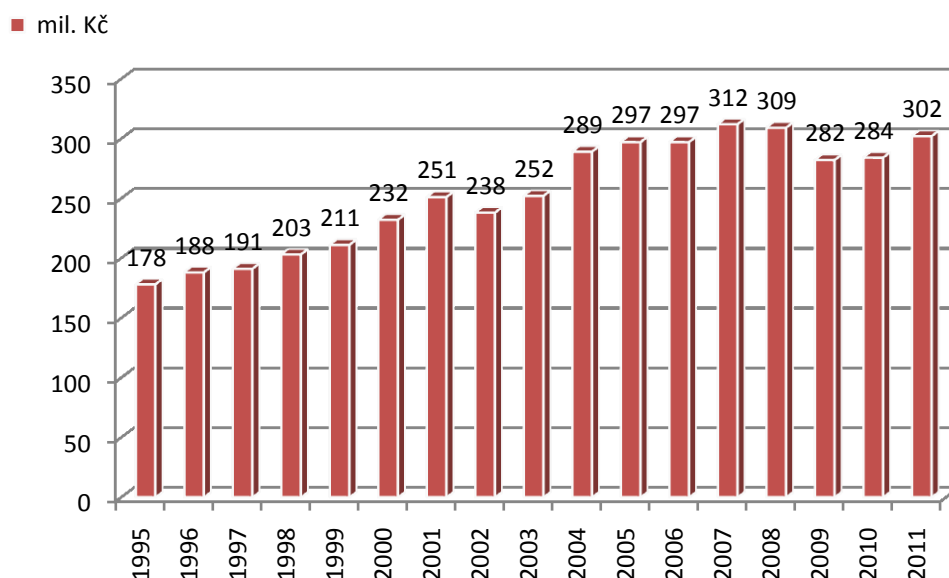
Sazby poplatku ze psů v krajských městech pro rok 2012 jsou uvedeny v tabulce číslo 2.1.

Stejně jako poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů i tento poplatek bývá ztrátový a to hlavně v menších obcích. Je si totiž potřeba uvědomit, že s výběrem poplatku jsou svázány i náklady na práci například mzda pracovníka, pronájem kanceláře, elektřina, atd. Každá obec tedy musí při rozhodování zda tento poplatek bude vybírat nebo ne kalkulovat s proměnnými jako výše poplatku, počet poplatek odvádějících majitelů psa, náklady na výběr a správu poplatku apod.

3.3 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

I zde je vidět rostoucí trend, i když tento růst už není tak výrazný. V roce 2004 došlo i v případě tohoto poplatku ke změně zákona. V tomto případě došlo pouze ke změně v osvobození ze zákona, proto není nárůst tak výrazný.

Graf 3.3: Příjem z místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt v mil. Kč v letech 1995-2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS a systému ARIS, zpracováno autorem

Tento poplatek je nejčastěji vybírán v lázeňských a rekreačních místech, tzn. v obcích do jejichž katastru příslušná lázeňská a rekreační místa spadají.

Výnosy z tohoto poplatku jsou srovnatelné s výnosy z poplatku ze psů.

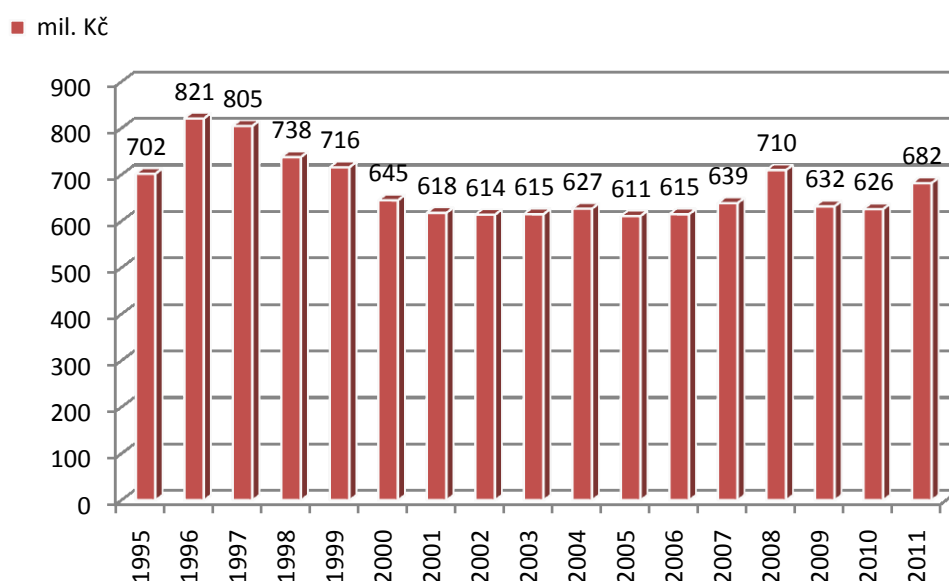
V roce 2010 se na poplatku za lázeňský a rekreační pobyt vybralo celkem za všechny obce ČR 283 848,55 tis. Kč což je 4,43% z vybraných místních poplatků za ČR. V následujícím roce 2011 se mírně zvýšila jak absolutní hodnota vybraných peněz tak i procentní podíl na celkových vybraných místních poplatcích. Suma odvedených finančních prostředků se zvýšila o 17 923,52 tis. Kč na 301 772,07 tis. Kč a procentní podíl se zvýšil o 0,36 procent.

3.4 Poplatek za využívání veřejného prostranství

Poplatek za využívání veřejného prostranství je třetím nejvýznamněji na celkovém výnosu z MP se podílejícím poplatkem. K zavedení tohoto poplatku přistoupilo velké množství obcí. Na rozdíl od poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů nebo poplatku ze psa je výnos z tohoto poplatku po odečtení nákladů s ním spojených kladný a tudíž posiluje rozpočty obcí.

U tohoto poplatku dochází v letech 1996 až 2002 k pozvolnému poklesu příjmů, i když v průběhu existence poplatku nedošlo k žádné významné právní úpravě.

Graf 3.4: Příjem z místního poplatku za užívání veřejného prostranství v mil. Kč v letech 1995-2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS a systému ARIS, zpracováno autorem

Za zmínění stojí v pořadí již devátá novela zákona o místních poplatcích, provedená zákonem č. 229/2003. S účinností od 1. 1. 2004 je taxativní výčet zvláštního užívání veřejného prostranství, upřesněn a rozšířen o provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb sloužících pro poskytování prodeje a služeb a užívání tohoto prostranství pro reklamní akce. Právě tato změna zřejmě způsobila zvýšení příjmů v roce 2004 o 12 miliónů oproti roku 2003, kdy příjmy z poplatku byly 615 miliónů. V letech 2005 až 2011 byl výnos z tohoto poplatku mírně rostoucí, jen v roce 2008 došlo k statisticky významnému skokovému navýšení příjmů.

Procentní podíl poplatku za využívání veřejného prostranství na celkovém výnosu z místních poplatků za rok 2010 je roven skoro 10%, přesně tedy 9,78% viz. tabulka č.3. Převáděno na peněžní prostředky to je celých 626 425,95 tis. Kč. Za rok 2011 objem vybraných finančních prostředků dosáhl cifry 681 575,37 tis. Kč a zároveň překonal 10% hranici, jeho procentní podíl na celkově vybraných penězích z MP byl v roce 2011 vysokých 10,83%.

3.5 Poplatek ze vstupného

Rozhodování obcí zda zavést příslušnou obecně závaznou vyhláškou vybírání tohoto poplatku je velice složité, protože jeho zavedení může vést k jistému zvýšení peněžních prostředků obce, ale na druhou stranu může být silnou demotivací pro pořadatele různých sportovních či hudebních akcí, veteránských burz, dožíněk a tak podobně. Velmi záleží na konkrétních podmínkách v obci a na výši sazby poplatku.

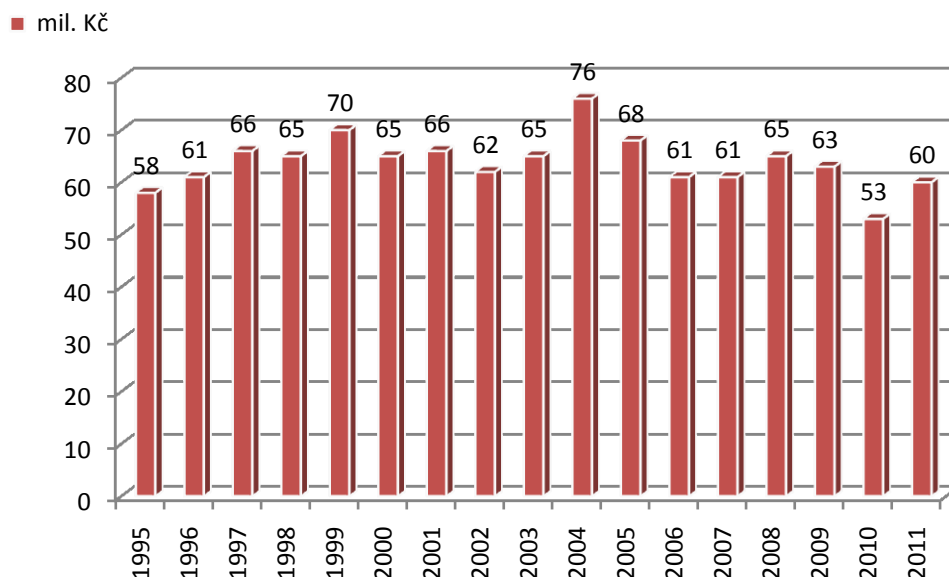
Vybírání poplatku budou zavádět hlavně obce kde se často pořádají různé společenské akce. Prostředky plynoucí z poplatků jsou následně většinou použity pro úklid po akcích a zkvalitňování zázemí pro pořádání akcí (například nové oplocení areálu aby lidé nevyužívali díry ve starém plotě nebo zavedení kamerového systému, který přispěje k bezpečnosti v obci).

Příjem z tohoto poplatku vykazuje v zásadě konstantní trend, jen v posledních letech došlo k mírnému poklesu.

U tohoto poplatku došlo ke změně v roce 1994. Změna se týkala sazby poplatku, která původně činila 20% z úhrnné částky vybraného vstupného a to včetně DPH, sazba poplatku platná od 1.7.1994 činí 20% z vybraného vstupného bez DPH.

Vybraný poplatek za využívání veřejného prostranství pro rok 2010 dělal 52 531,62 tis. Kč což je nízkých 0,82% celkových MP a v roce 2011 vzrostl na 60 374,74 což je v procentním vyjádření 0,96%.

Graf 3.5: Příjem z místního poplatku ze vstupného v mil. Kč v letech 1995-2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS a systému ARIS, zpracováno autorem

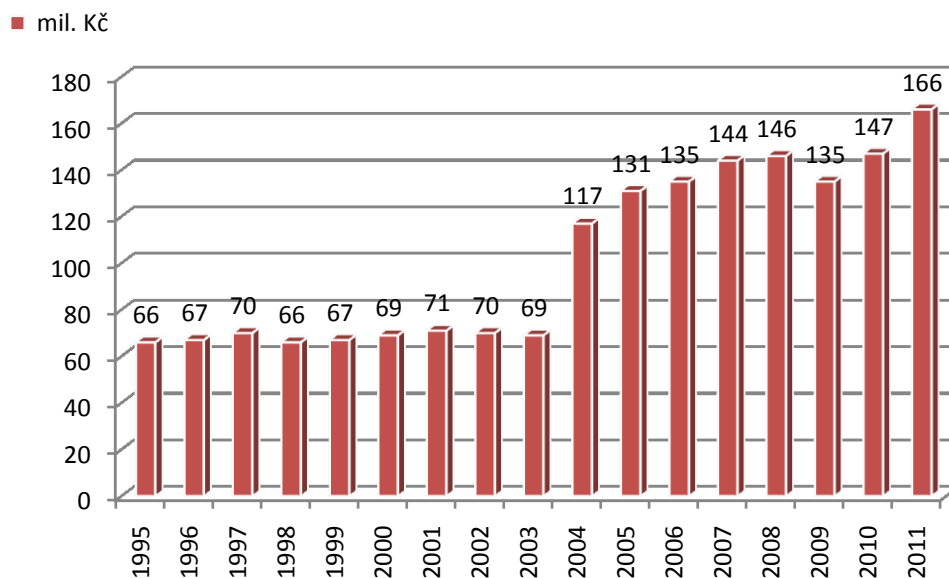
3.6 Poplatek z ubytovací kapacity

Poplatek z ubytovací kapacity patří mezi ty poplatky, pomocí nichž není vybráno nijak moc peněz ve srovnání s například poplatkem za provozovaný výherní hrací přístroj nebo poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů.

U tohoto poplatku došlo v průběhu jeho života ke třem významným změnám. První změna proběhla v polovině roku 1994 a druhá pak na přelomu roku 2003 a 2004. Změny se týkaly předmětu poplatku a v roce 2004 došlo mimo jiné ke změně sazby poplatku ze 2 Kč za každé lůžko a den na 4 Kč za každé využití lůžko a den, čímž se značně zvýšil příjem z tohoto poplatku. Proto je možné v grafu vývoje poplatku z ubytovací kapacity pozorovat mezi roky 2003 a 2004 skokové téměř dvojnásobné zvýšení příjmů z 69 miliónů na 117 miliónů, které je přímo úměrné dvojnásobnému zvýšení sazby poplatku z 2Kč na 4Kč na lůžko a den.

Ke třetí významné změně došlo od 1.1.2010, a to zákonem č. 348/2009 Sb., kterým se mění zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Sazba poplatku z ubytovací kapacity nově činí až 6 Kč za každé využití lůžko a den. Do 31.12.2009 činila horní hranice sazby až 4 Kč za každé využití lůžko a den.

Graf 3.7: Příjem z místního poplatku z ubytovací kapacity v mil. Kč v letech 1995-2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS a systému ARIS, zpracováno autorem

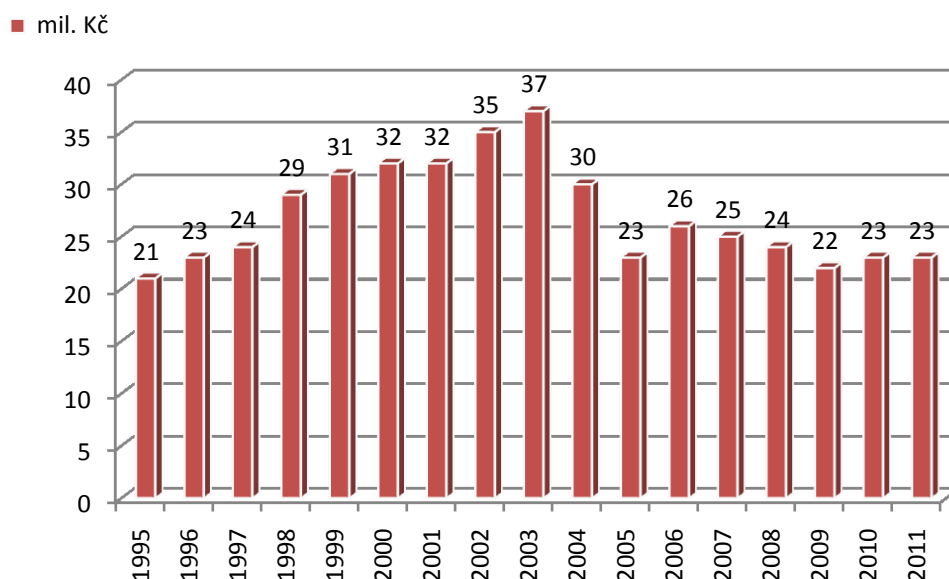
V roce 2010 bylo vybráno celkem 147 334,81 tis. Kč což bylo 2,30% z celkového výnosu místních poplatků za kalendářní rok 2010. Během roku 2011 došlo v důsledku úpravy sazby na 6Kč za den a lůžko k zvýšení podílu tohoto poplatku na celkovém výnosu z MP o 0,34%. Tudíž po zvýšení šlo o 2,64% . V řeči peněz to dělalo zvýšení na celkově vybraných 166 079,16 tis. Kč.

3.7 Poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst

Poplatek za povolení vjezdu motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst je zřídka používaným místním poplatkem. Vybírá jej jen malé procento obcí, zejména velká města, kde je potřeba snížit či omezit počet motorových vozidel v určitých vybraných částech obce, zejména v historickém centru měst. S tím souvisí i to, že je pomocí tohoto poplatku vybráno velmi málo peněz.

Během existence tohoto poplatku nedošlo k žádné významné zákonné změně. Z grafu je vidět, že příjem z tohoto poplatku v rozmezí let 1995 až 2003 každoročně mírně roste a od roku 2004 vytrvale mírně klesá z 30 milionů v roce 2004 až k 23 milionům v roce 2011.

Graf 3.8: Příjem z místního poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst v mil. Kč v letech 1995-2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS a systému ARIS, zpracováno autorem

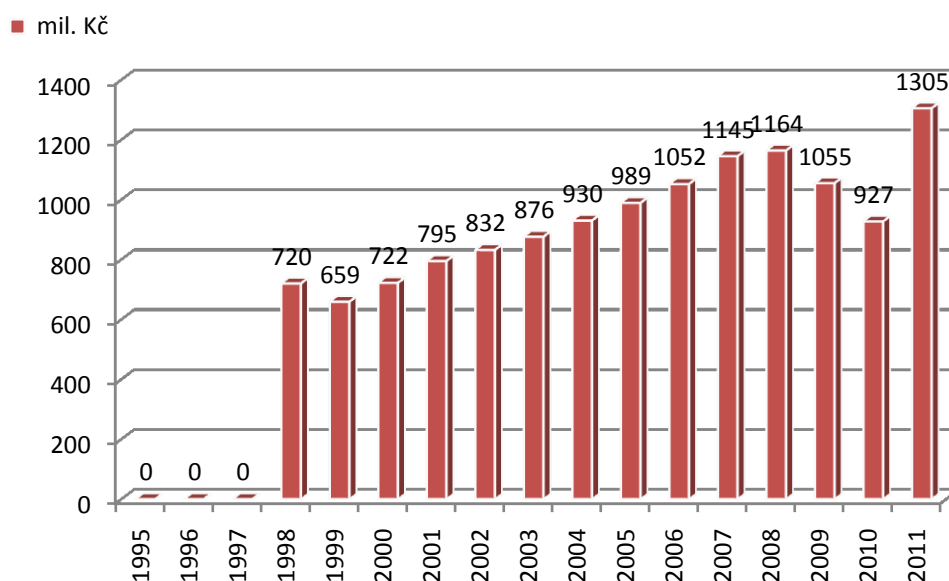
V roce 2010 bylo v souvislosti s tímto poplatkem vybráno 22 630,36 tis. Kč což je pouze 0,35% celkových příjmů z MP. V roce 2011 byla situace obdobná. Ani absolutní vybraná částka ani procentuální podíl na celkových vybraných místních poplatcích se nijak výrazně nezměnil. Bylo to 22 955,80 tis. Kč což bylo 0,36% ze sumy MP za rok 2011.

3.8 Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj

Výnos z poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj často řeší nedostatečné příjmy v obecních rozpočtech. Jde o v praxi obcemi široce nasazovaný poplatek, kterým však mohou sledovat 2 různé cíle. Jedním cílem může být maximalizace zisku pro obecní rozpočet a s tím související snaha mít v obci co nejvíce výherních automatů. Druhým cílem může být snaha výrazně zredukovat počet výherních hracích automatů v obci a nepřímo tak ovlivnit patologické jevy s automaty spojenými, ale zase tímto jednáním obec přichází o lákavé příjmy z těchto poplatků.

Tento poplatek byl zaveden od 1.1.1998 a ještě v tomto roce došlo ke změně, která nabyla účinnosti 1.9.1998. V původním znění činila sazba poplatku za každý přístroj na tři měsíce od 5 000 Kč do 20 000 Kč, poté došlo ke změně sazby na 1 000 až 5 000 Kč za každý přístroj na tři měsíce. Toto snížení sazby se promítlo hlavně v roce 1999, kdy bylo na poplatku vybráno méně peněz než v roce předešlém navzdory tomu, že počty provozovaných výherních hracích automatů rostly.

Graf 3.9: Příjem z místního poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj v mil. Kč v letech 1995-2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS a systému ARIS, zpracováno autorem

Místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj je poplatkem s druhým nejvyšším procentním podílem na celkovém výnosu z MP. V roce 2010 bylo pomocí tohoto poplatku v ČR vybráno celkem 927 297,52 tis. Kč, což je vysokých 14,48% z celkové vybrané částky pomocí MP. Ovšem v roce 2011 byl zaznamenán jednak razantní růst příjmů z poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj, kdy objem odvedených finančních prostředků meziročně vzrostl o 378 152,19 tis. Kč na celkových 1 305 449,71 tis. Kč, a zároveň zda byl velmi prudký růst procentního podílu výnosu z tohoto MP na celkovém výnosu z místních poplatků za celou ČR. Zatím co v roce 2010 byl celkový procentní podíl již zmíněných 14,48%, o rok později to bylo již celých 20,74%.

Od 1. 1. 2012 již obce nejsou oprávněny zpoplatnit provoz žádných výherních hracích přístrojů. Nově budou platby související s provozem výherních hracích automatů spravovat

místně příslušné finanční úřady. V důsledku zrušení místního poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj přijdou obce o značnou část finančních prostředků.

Například celkové snížení výnosů Prahy 7 v roce 2012 bude činit cca 6 300 000,- Kč. Nelze ji odhadnout zcela přesně, neboť bude záležet na systému rozdělování jak FÚ tak hl. m. Prahy. Možný očekávaný výnos z odvodů z loterií a jiných podobných her má být příjmem MČ Praha 7 nejdříve v průběhu 2.čtvrtletí roku 2012 (dle informace MHMP) a bude předmětem rozpočtových úprav.

Tabulka č. 3.2: Vliv legislativních změn na výnosy z provozování loterií

	rok 2011 SKUTEČNOST	rok 2012 PŘEDPOKLAD
Místní poplatky za VHP a technická herní zařízení	8 411 000	500 000
Správní poplatky za povolené VHP	3 270 000	395 000
Výtěžek z provozování loterií	3 434 000	3 000 000
Odvod z loterií a jiných podobných her	0	5 000 000
Celkem	15 115 000	8 895 000

Pramen: Webové stránky Prahy 7, článek Nová legislativa a její vliv na výnosy z loterií. Dostupné na www.praha7.cz/zdroj.aspx?typ=4&id=43690&sh=1665906613

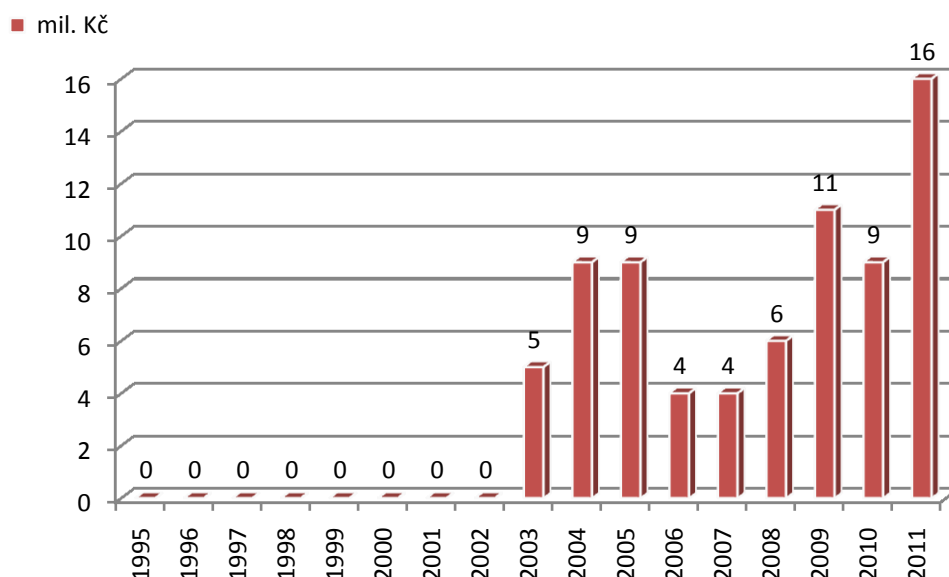
3.9 Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku

V tomto případě jde o nejméně využívaný poplatek, který byl zaveden až v roce 2002. Výnosy z tohoto poplatku v průběhu let významně oscilují. Je to dáno charakterem samotného místního poplatku za zhodnocení stavebního pozemku, který je obcemi zaváděn pouze v případě že obec nově vybudovala vodovod či kanalizaci a tím došlo ke zhodnocení stavebních parcel a tudíž k možnosti tento poplatek v obci zavést.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku má na celkových příjmech obcí z místních poplatků nejmenší podíl viz. tabulka č. 3. V roce 2010 tento podíl byl pouze 0,14% a v roce 2011 oproti roku předchozímu skoro dvojnásobných ale i přesto nízkých 0,26%.

Důvodem proč je pomocí tohoto poplatku vybrán tak malý finanční obnos spojen s tím, že podmínkou pro zavedení poplatku za zhodnocení stavebního pozemku a jeho vybírání je skutečnost, že stavebníkem vodovodu nebo kanalizace musí být přímo samotná obec.

Graf 3.10: Příjem z poplatku za zhodnocení stavebního pozemku v mil. Kč v letech 1995-2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS a systému ARIS, zpracováno autorem

Na konci září minulého roku (2012) Ministerstvo zemědělství ČR (MZe) poslalo do připomínkového řízení návrh zákona, kterým se mění zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu. Vláda 27.2.2013 schválila novelu, která se dotkne i zákona č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích a zákona č. 254/2001 Sb. o vodách. Cílem návrhu bylo především odstranění nedostatků zákona o vodovodech a kanalizacích zjištěných při aplikaci tohoto zákona v praxi. Dále je návrhem sledováno snížení administrativní náročnosti, zpřesnění výkonu státní správy, úprava a zjednodušení správního trestání a vymezení vztahu k vodnímu a stavebnímu zákonu a posílení ochrany odběratelů včetně transparentního vyúčtování vodného a stočného. Novela bude účinná od 1. ledna 2014.

Tato změna umožní, na rozdíl od současného stavu, obcím vybírat poplatek za zhodnocení stavebního pozemku i v případě, že obec odkoupí od developera vodovod³³, případně kanalizaci. Získané prostředky by měly umožnit odkup tohoto infrastrukturního zařízení. Dosud obec může vybírat poplatek jen v případech, pokud sama vybudovala vodovod nebo kanalizaci.

³³ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu 25.2.2013 [cit. 20.3.2013]. Dostupná z WWW: <<http://www.tretiruka.cz/news/rozsahlou-novelu-zakona-o-vodovodech-a-kanalizacich-posoudi-vlada1/>>

3.10 Struktura příjmů obcí z místních poplatků a podíl celkových příjmů z místních poplatků na celkových příjmech obcí

Analýzou příjmů obcí z místních poplatků v letech 1995 až 2011 bylo zjištěno, že největší příjmy v souvislosti s místními poplatky obcím plynou z poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů. Poplatek se na celkové vybrané sumě podílí 55% až 65%. Důležité je ale to, že i když je prostřednictvím tohoto MP vybráno nejvíce peněžních prostředků, i tak je financování služby provozu systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů pro obce ztrátovou činností, kterou musejí obce dotovat ze svých municipálních rozpočtů.

Dalším poplatkem, který se významně podílel na příjmech z místních poplatků, byl místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. Jde o poplatek, jehož výnosy jsou druhé nejvyšší v ČR. Výnos často řešil nedostatečné příjmy v obecních rozpočtech. Od 1.1.2012 byl tento místní poplatek zrušen a tím obce přišly o významný zdroj financí. Nicméně i nadále budou obce dostávat od finančních úřadů 80% odvodů souvisejících s výherními hracími přístroji, ale již se nebude jednat o místní poplatek.

V pořadí třetím nejvýnosnějším poplatkem je poplatek za využívání veřejného prostranství. Ten je nasazován u většiny obcí v jeho procentní podíl na výnosech z místních poplatků osciluje v rozmezí 9,5% až 11%.

Naopak nejnižší příjmy plynou z poplatku za zhodnocení stavebního pozemku (0,14% až 0,26%), z poplatku za povolení vjezdu motorového vozidla do vybraných míst a částí měst (kolem 0,35%) a třetici nejméně výnosných místních poplatků uzavírá poplatek ze vstupného, který svým procentním podílem na výnosu atakuje hranici 1 procenta.

V pomyslném středu co se týče výnosnosti stojí poplatek z ubytovací kapacity, poplatek ze psů a poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt.

Co se týká zhodnocení podílu místních poplatků na celkových příjmech obcí za poslední dva roky, situace je následující: Celkové příjmy obcí za rok 2010 byly rovny 283 620 147,19 tis. Kč a celkové příjmy obcí z místních poplatků byly rovny 6 405 169,1 tis. Kč. To znamená, že výnosy z místních poplatků se na celkových příjmech obcí podílely jen 2,23 procenty. V roce 2011 byla situace obdobná. Celkové příjmy obcí byly rovny částce 268 607 159,11 tis. Kč. To znamená, že výnosy z místních poplatků se na celkových příjmech obcí podílely jen 2,34 procenty.

4 ANALÝZA MÍSTNÍCH POPLATKŮ VE VYBRANÝCH OBCÍCH

V rámci této kapitoly bude zjišťováno, jaké místní poplatky dané obce vybírají, v jaké výši a jaká je četnost využití daných místních poplatků pro rok 2011. Dále bude také zjišťováno jakým procentem se daný místní poplatek podílí na celkovém příjmu z místních poplatků dané obce. Pro analýzu bylo vybráno 6 českých měst z velikostní skupiny 27 000 až 34 000 obyvatel. Konkrétně se jedná o tato města:

- 1) Cheb - 33 446 obyvatel
- 2) Kolín - 31 207 obyvatel
- 3) Trutnov - 31 085 obyvatel
- 4) Písek - 29880 obyvatel
- 5) Kroměříž - 29076 obyvatel
- 6) Šumperk - 27182 obyvatel

Tabulka č. 4.1: Příjem z místních poplatků šesti vybraných obcí v tis. Kč za rok 2011

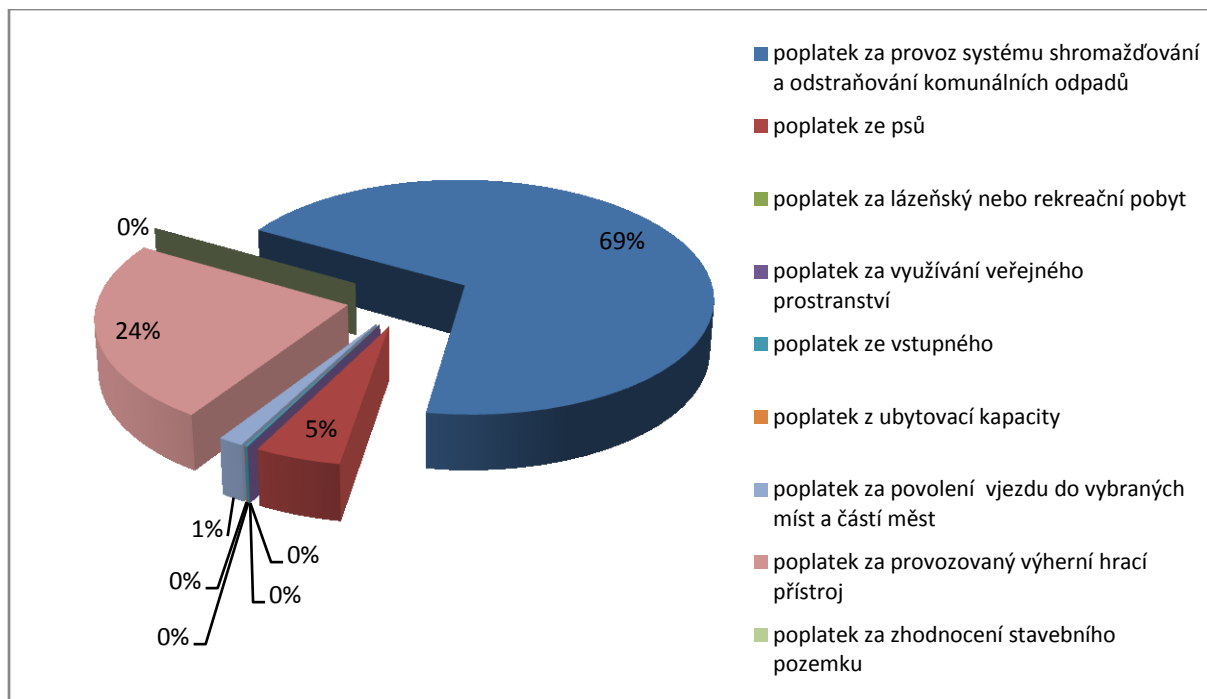
Příjmy obcí	Šumperk	Kolín	Trutnov	Písek	Cheb	Kroměříž
1337 - poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů	12226	0	13041	0	14970	12765
1341 - poplatek ze psů	873	630	1244	1042	1135	797
1342 - poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	0	0	111	129	285	58
1343 - poplatek za využívání veřejného prostranství	0	1446	376	767	1017	1347
1344 - poplatek ze vstupného	33	93	147	26	0	0
1345 - poplatek z ubytovací kapacity	0	315	289	285	0	83
1346 - poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst	256	0	0	0	0	0
1347 - poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	4258	7735	5005	2503	7068	5842
1348 - poplatek za zhodnocení stavebního pozemku	0	0	0	0	0	0
Příjmy z MP celkem	17 646	10219	20213	4752	24475	20892
Příjmy obcí celkem	729791	851586	718953	785132	844018	642384

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

4.1 Šumperk

Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů je poplatkem, který má v rámci místních poplatků Šumperka dominantní postavení a tvoří celých 69% celkových příjmů z místních poplatků. V roce 2011 bylo pomocí tohoto MP vybráno celkem 12 226 tis. Kč, což na jednoho obyvatele činí 450Kč za rok.

Graf 4.1: Příjem města Šumperk z místních poplatků v % za rok 2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

Druhým nejvyšším procentním podílem 24% na celkovém výnosu z MP je zastoupen poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. Peněžní obnos pomocí něj vybraný byl 4258 tis. Kč. Na jednoho obyvatele to dělá 157 Kč za rok. V pořadí třetím místním poplatkem s nejvyšším výnosem je s hodnotu 873 tis. Kč poplatek ze psů. Ten se na celkové vybrané sumě místních poplatků podílí cca 5%. Na každého obyvatele připadá platba 32Kč za rok. Výnos z poplatku za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst a poplatku ze vstupného je víceméně zanedbatelný, protože jejich procentní podíl je do jednoho procenta.

Místní poplatky, které nebyly v Šumperku v roce 2011 vybírány a tudíž je jejich výnos roven nule jsou následující: poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek za využívání veřejného prostranství, poplatek z ubytovací kapacity a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku.

Tabulka č. 4.2: Příjem z místních poplatků Šumperka za rok 2011 na jednoho obyvatele

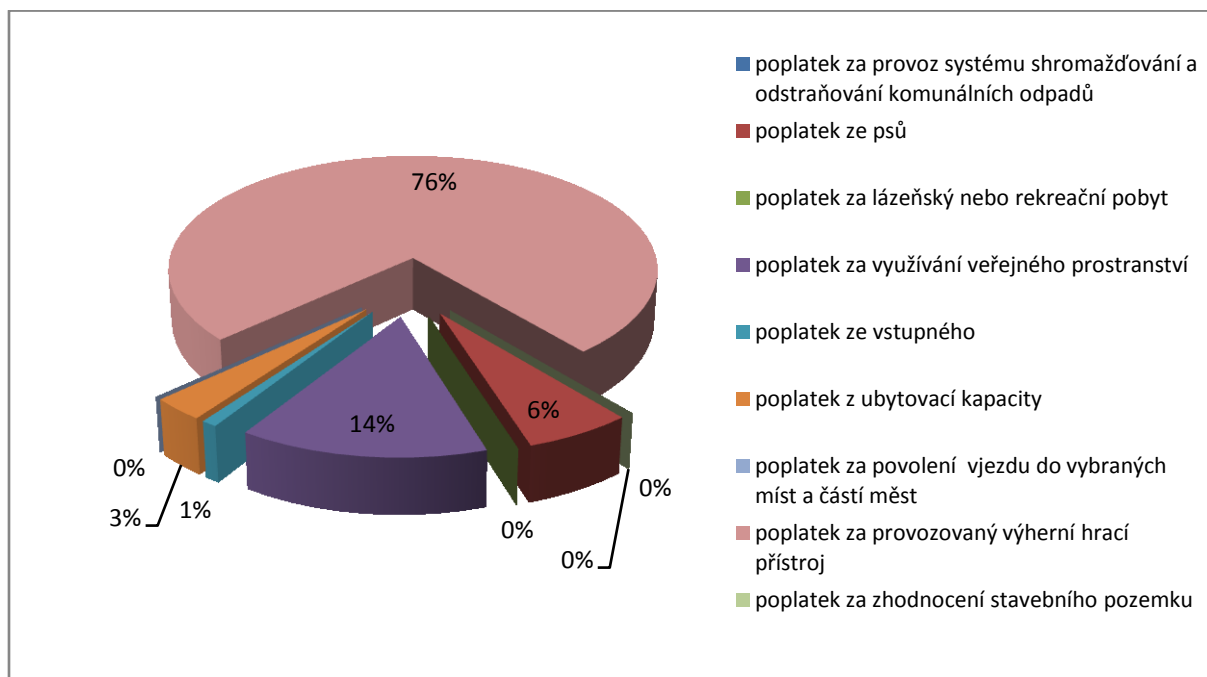
Místní poplatek	Vybraná suma v tis. Kč	Průměrný příjem z poplatku na obyvatele v Kč
1337	12226	450
1341	873	32
1342	0	0
1343	0	0
1344	33	1
1345	0	0
1346	256	9
1347	4258	157
1348	0	0
Celkem	17 646	649

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

4.2 Kolín

V Kolíně byl místním poplatkem, z něž mělo město nejvyšší příjmy, poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. Výnosy z něj byly v roce 2011 přibližně 7,7 miliónů Kč. Jeho procentní podíl na veškerých příjmech města z místních poplatků je celých 76% a na jednoho občana připadá 248 Kč za rok. S velkým odstupem jej následuje s 14% poplatek za využívání veřejného prostranství, pomocí něhož do rozpočtu obce přiteklo cca 1,45 miliónu korun.

Graf 4.2: Příjem města Kolín z místních poplatků v % za rok 2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

Průměrný příjem z poplatku na jednoho obyvatele je 46 Kč za rok. Třetici nejvýnosnějších MP obce Kolín uzavírá s procentním podílem 6% poplatek ze psů, pomocí něž se za kalendářní rok 2011 povedlo vybrat 630 tis. Kč. To znamená, že každý občan obce pomyslně přispěl částkou 20Kč. Další příjmy do obecní pokladny plynuly z poplatku z ubytovací kapacity, tedy 315 tis. Kč, a z poplatku ze vstupného, tedy 93tis Kč. Na celku se podílely 3% a jedním 1%. Dále existují celkem čtyři místní poplatky, které obec prostřednictvím obecně závazné vyhlášky nezavedla a těmi jsou poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů (pozn. obec vybírá poplatek za komunální odpad), poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku.

Tabulka č. 4.3: Příjem z místních poplatků Kolína za rok 2011 na jednoho obyvatele

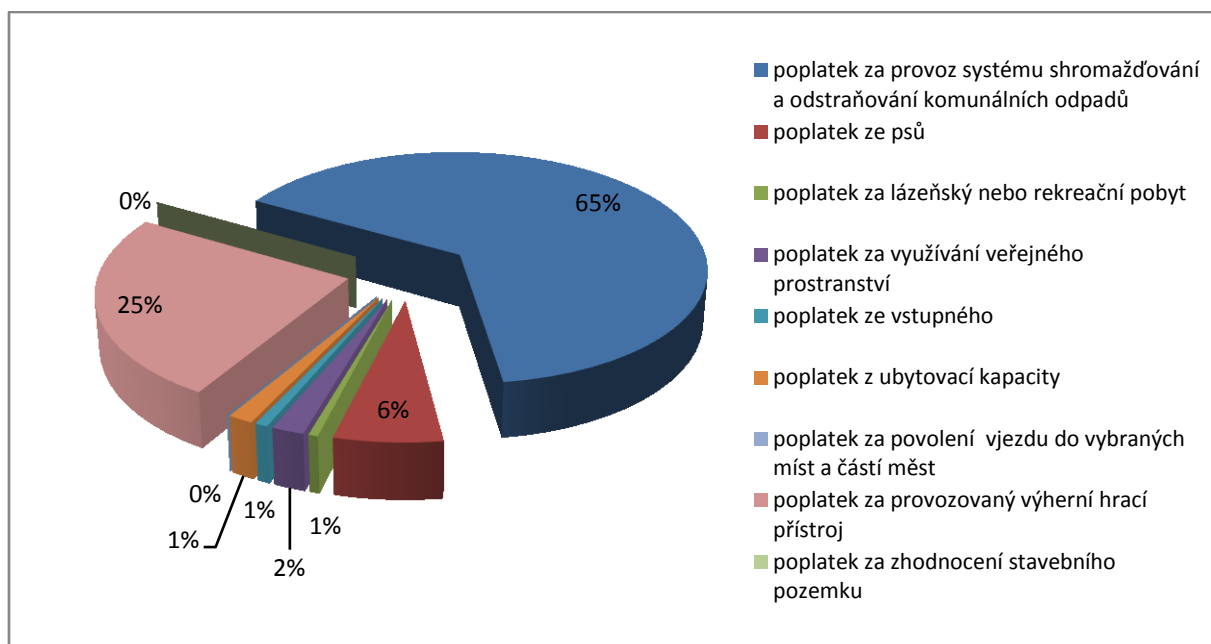
Místní poplatek	Vybraná suma v tis. Kč	Průměrný příjem z poplatku na obyvatele v Kč
1337	0	0
1341	630	20
1342	0	0
1343	1446	46
1344	93	3
1345	315	10
1346	0	0
1347	7735	248
1348	0	0
Celkem	10219	327

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

4.3 Trutnov

Město Trutnov vybralo v roce 2011 na místních poplatcích celkově 20 213 tis. Kč. Tzn. na občana připadlo cca 651Kč. Z této částky náleží 65% na MP za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů. Ten obecnímu rozpočtu vynesl cca 13 miliónů korun. Každý občan obce se na tomto poplatku podílel 420 korunami. Celou jednu čtvrtinu výnosu z MP zabírá poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj s celkovou částkou cca 5 miliónů korun. Průměrný příjem z poplatku na obyvatele je v tomto případě přesně 161 Kč.

Graf 4.3: Příjem města Trutnov z místních poplatků v % za rok 2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

Třetím nejvýnosnějším místním poplatkem města Trutnov je s 6% poplatek ze psů, kde přepočet na jednoho obyvatele dělá 40Kč ročně. Dalšími obcí vybíranými poplatky, jejichž přínos pro obecní pokladnu je téměř zanedbatelný, jsou poplatek za využívání veřejného prostranství (2%), poplatek z ubytovací kapacity (1%), poplatek ze vstupného (1%) a poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt (1%), kde na jednoho občana připadá za rok částka 4Kč. Mezi poplatky, které nebyly obcí zavedeny patří poplatek za zhodnocení stavebního pozemku a poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst.

Tabulka č. 4.4: Příjem z místních poplatků Trutnova za rok 2011 na jednoho obyvatele

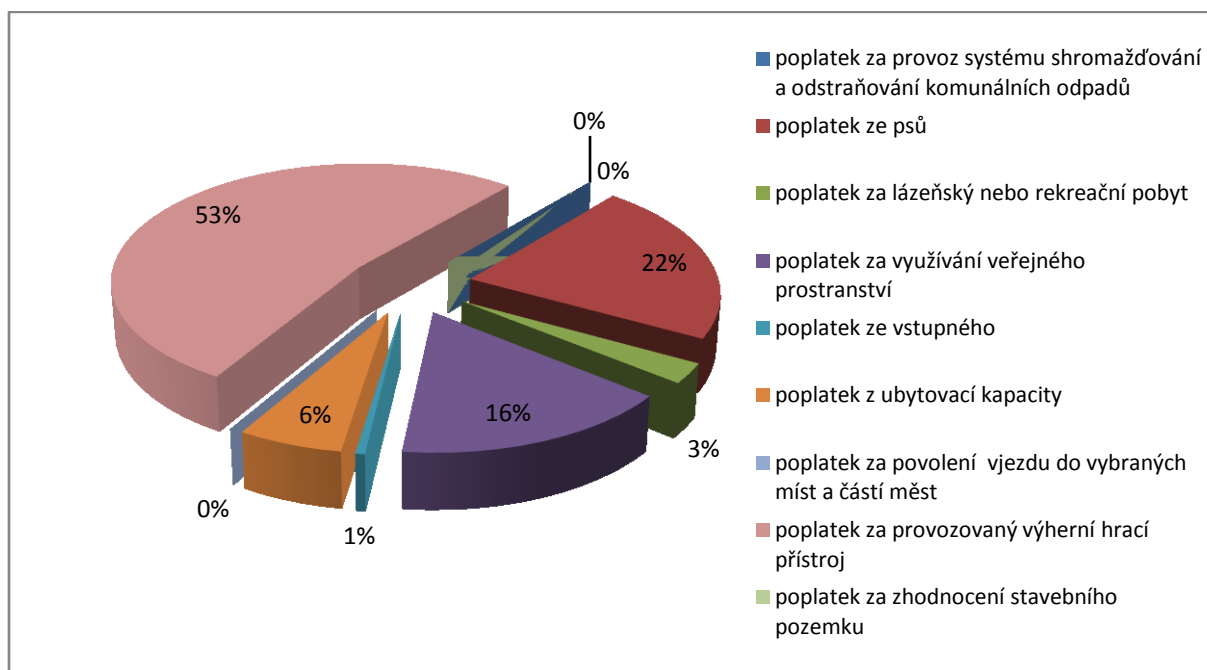
Místní poplatek	Vybraná suma v tis. Kč	Průměrný příjem z poplatku na obyvatele v Kč
1337	13041	420
1341	1244	40
1342	111	4
1343	376	12
1344	147	5
1345	289	9
1346	0	0
1347	5005	161
1348	0	0
Celkem	20213	651

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

4.4 Písek

U města Písek je situace taková, že nadpoloviční většinu tedy 53% veškerých finančních zdrojů plynoucích obci z místních poplatků zajišťuje poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. V řech peněz činí výnos z tohoto poplatku cca 2,5 miliónu korun, tedy na každého z 29880 obyvatel města

Graf 4.4: Příjem města Písek z místních poplatků v % za rok 2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

Písek připadá ročně 84 Kč. Dalším poplatkem s významným procentním podílem je poplatek ze psů. Přesněji jde o celých 22% ze všech vybraných místních poplatků na území obce Písek. V řech čísel se jedná o 1042 tis. Kč, tedy 35 Kč na obyvatele za rok. Hned v závěsu je s 16% poplatek za využívání veřejného prostranství, který do obecní pokladny v roce 2011 přinesl bezmála 767 tisíc korun, tzn. 26 Kč/obyvatel/rok. Poplatek z ubytovací kapacity je na čtvrtém místě s 6% a výnosem 285 tisíc korun. Na předposledním místě je s 3% a obnosem 129 tisíc korun poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt a poslední místo patří poplatku ze vstupného, který do rozpočtu obce přispěl pouze jedním procentem, tedy 26 000Kč což dělá 4 Kč na obyvatele. Další MP jako poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů (pozn. obec vybírá poplatek za komunální odpad), poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku nebyly obcí zahrnuty do obecně závazné vyhlášky a tudíž k jejich aplikaci v praxi nedošlo.

Tabulka č. 4.5: Příjem z místních poplatků Písku za rok 2011 na jednoho obyvatele

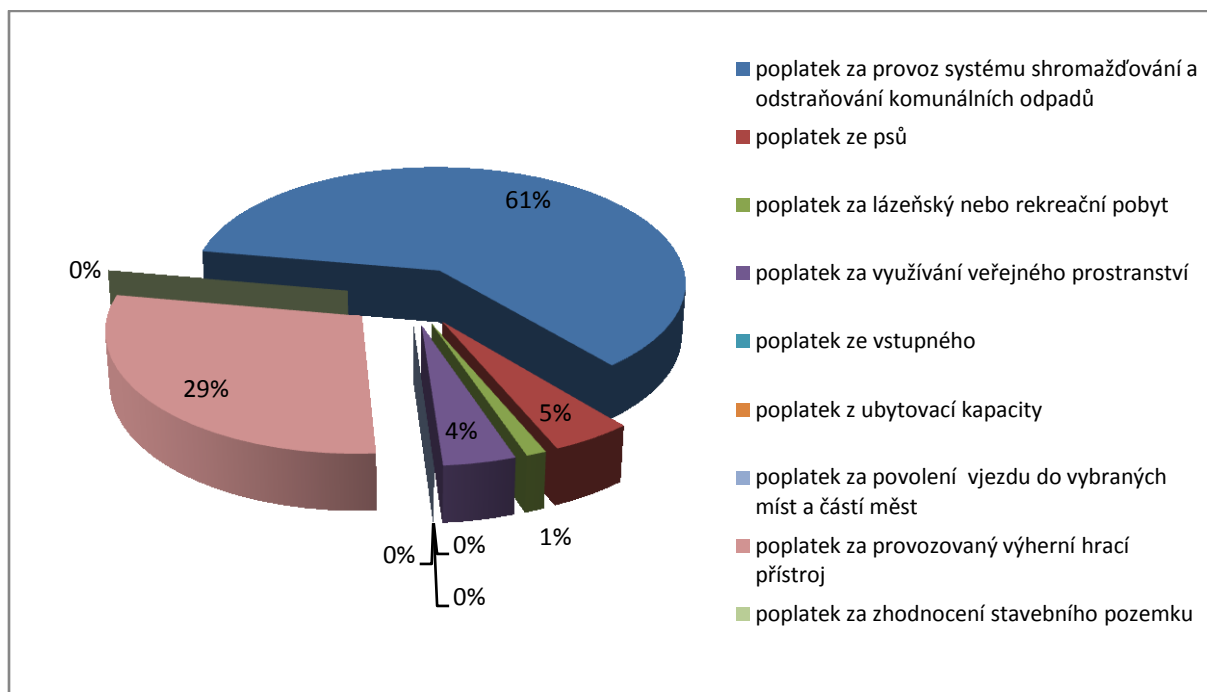
Místní poplatek	Vybraná suma v tis. Kč	Průměrný příjem z poplatku na obyvatele v Kč
1337	0	0
1341	1042	35
1342	129	4
1343	767	26
1344	26	1
1345	285	10
1346	0	0
1347	2503	84
1348	0	0
Celkem	4752	160

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

4.5 Cheb

Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů je ve městě Cheb jednoznačně majoritním (61%) zdrojem příjmů z MP.

Graf 4.5: Příjem města Cheb z místních poplatků v % za rok 2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

Celková výše obci odvedených peněz prostřednictvím tohoto MP byla 14970 tis. Kč. Na jednoho občana průměrně vychází vysokých 448 Kč za rok. Poplatek za provozovaný

výherní hrací přístroj je v příjmech z MP zastoupen 29%, tedy částkou 7068 tis. Kč, kdy průměrný příjem z poplatku na obyvatele je roven 211 Kč. Do minoritních příjmů z místních poplatků v rámci města Cheb může být zařazen poplatek ze psů s 5% a vybranou částkou 1135 tis. Kč, dále pak poplatek za využívání veřejného prostranství s 4% a obnosem jeden milion a sedmnáct tisíc korun a na konec ještě poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt s zanedbatelným 1% a příjmem 285 tis. Kč, kdy na jednoho obyvatele připadá 9 Kč za kalendářní rok.

MP, které nebyly v Chebu v roce 2011 aplikovány a jejich přínos pro rozpočet obce je nulový jsou následující: poplatek ze vstupného, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst a ještě poplatek za zhodnocení stavebního pozemku.

Tabulka č. 4.6: Příjem z místních poplatků Chebu za rok 2011 na jednoho obyvatele

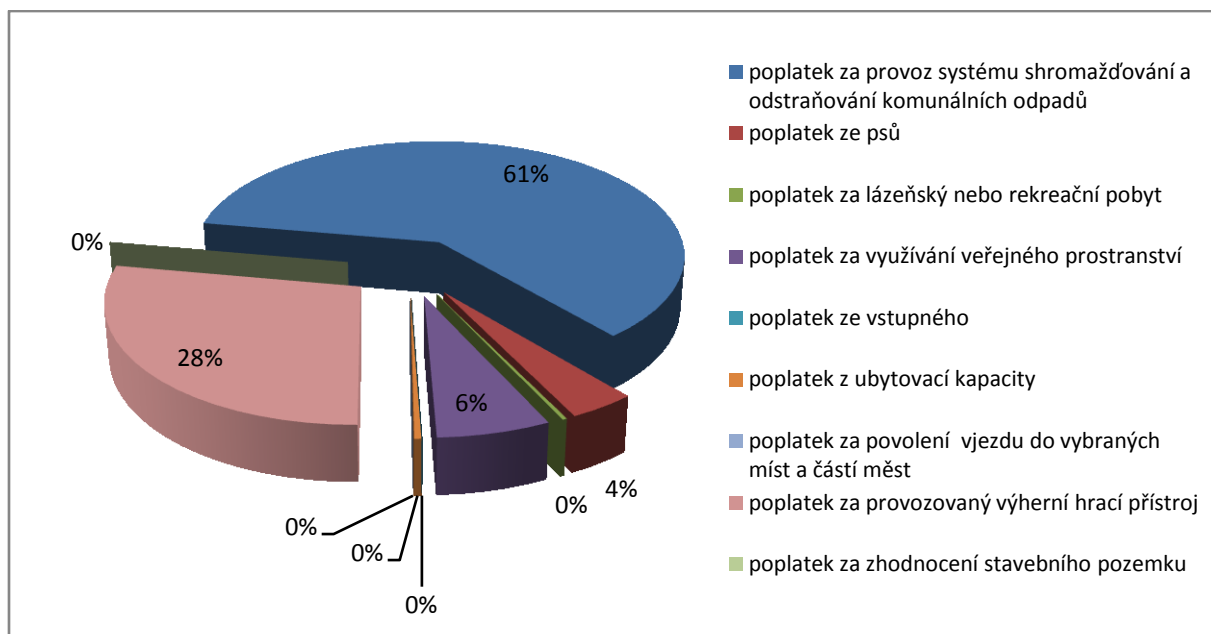
Místní poplatek	Vybraná suma v tis. Kč	Průměrný příjem z poplatku na obyvatele v Kč
1337	14970	448
1341	1135	34
1342	285	9
1343	1017	30
1344	0	0
1345	0	0
1346	0	0
1347	7068	211
1348	0	0
Celkem	24475	732

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

4.6 Kroměříž

V Kroměříži je místním poplatkem s největším podílem na příjmech, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů. Odvody z něj byly přibližně 12765 tis. Kč. Jeho procentní podíl na veškerých příjmech města z místních poplatků je 61% a na jednoho občana připadá 439 Kč za rok. S výrazným odstupem ho následuje s 28% poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, díky němuž do rozpočtu Kroměříže přibylo 5842 tis. Kč.

Graf 4.6: Příjem města Kroměříž z místních poplatků v % za rok 2011

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

Průměrný příjem z poplatku na jednoho obyvatele je 201 Kč za rok. Třetím nejvýnosnějších MP obce Kroměříž je s procentním podílem 6% poplatek za využívání veřejného prostranství, pomocí nějž se za kalendářní rok 2011 povedlo vybrat 1347 tis. Kč. To znamená, že každý občan obce v průměru přispěl částkou 46 Kč. Další příjmy do obecní pokladny plynuly z poplatku ze psů, tedy 797 tis. Kč, poplatek z ubytovací kapacity, tedy 83 tis Kč a z poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt.

Dále je třeba uvést celkem tři místní poplatky, které obec nezavedla a těmi jsou poplatek ze vstupného, poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku.

Tabulka č. 4.7: Příjem z místních poplatků Kroměříže za rok 2011 na jednoho obyvatele

Místní poplatek	Vybraná suma v tis. Kč	Průměrný příjem z poplatku na obyvatele v Kč
1337	12765	439
1341	797	27
1342	58	2
1343	1347	46
1344	0	0
1345	83	3
1346	0	0
1347	5842	201
1348	0	0
Celkem	20892	718

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

5 ZHODNOCENÍ ROLE MÍSTNÍCH POPLATKŮ PŘI HOSPODAŘENÍ OBCÍ

Tabulka č. 5.1 znázorňuje obnosy vybrané prostřednictvím jednotlivých místních poplatků v šesti vybraných městech v přepočtu na jednoho obyvatele za rok 2011. Dále obsahuje průměrné příjmy z jednotlivých **MP** za všechny obce ČR na jednoho obyvatele za rok 2011 a ještě průměrné procentní zastoupení dílčích poplatků na celkovém saldu MP za Českou republiku.

Tabulka č.5.1: Příjem z místních poplatků za rok 2011 na jednoho obyvatele v Kč

Místní poplatky	Šumperk	Kolín	Trutnov	Písek	Cheb	Kroměříž	Průměr v ČR	Průměr v ČR v %
za provoz syst. shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů	450	0	420	0	448	439	327	55
ze psů	32	20	40	35	34	27	27	5
za lázeňský nebo rekreační pobyt	0	0	4	4	9	2	29	5
poplatek za využívání veřejného prostranství	0	46	12	26	30	46	65	11
poplatek ze vstupného	1	3	5	1	0	0	6	1
poplatek z ubytovací kapacity	0	10	9	10	0	3	16	3
poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst	9	0	0	0	0	0	2	0
poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	157	248	161	84	211	201	124	20
poplatek za zhodnocení stavebního pozemku	0	0	0	0	0	0	2	0
Celkem	649	327	651	160	732	718	596	100

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

Co se týče vlivu jednotlivých místních poplatků na příjmy obecních rozpočtů, situace je v různých obcích diametrálně odlišná. V předešlé kapitole bylo pomocí analýzy **MP** v šesti městech s podobným množstvím obyvatel zjištěno, že obcemi nejčastěji zaváděnými místními poplatky jsou poplatek ze psů a poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, které byly aplikovány všemi sledovanými obcemi.

MP ze psa je poměrně stabilním poplatkem a jeho výnos na hlavu se mezi obcemi a státním průměrem za všechny obce ČR příliš neliší. Jeho hodnota dle údajů v tabulce č. 5.1 osciluje v rozmezí 20Kč v případě Kolína až 40 Kč v případě Trutnova, přičemž průměrná hodnota za celou ČR je 27 Kč na jednoho obyvatele. Přesto že je poplatek ze psa používán plošně většinou obcí, jeho procentní podíl na celkové sumě vybraných MP je roven pouze 5%.

Druhý zmíněný nejčastěji používaný **MP**, tedy poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj se oproti poplatku ze psa podílí na příjmech z **MP** mnohem výrazněji, celými 20%. To ho staví na pomyslnou druhou pozici. Výnos z poplatku se mezi obcemi v některých případech i diametrálně liší. Například obci Písek se podařilo díky poplatku získat do obecního rozpočtu v přepočtu pouze 84 Kč na obyvatele, což je výrazně pod republikovým průměrem jenž je roven 124 Kč na občana. Naopak obci Kolín se podařilo vybrat přesně dvojnásobné množství prostředků oproti republikovému průměru a to celých 248 Kč na osobu. Příčinou těchto rozdílností mezi obcemi může být například rozdílný přístup zastupitelstva obce k hazardu, kdy se část obcí může snažit omezovat hazardní hry na jejím území a mít s tím spojené nižší příjmy z poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj nebo naopak hazard podporovat s cílem doplnit rozpočet obce o co nejvíce peněžních prostředků. Ať tak či onak, od 1.1.2012 už nejsou obce oprávněny tento místní poplatek ve své samostatné působnosti vybírat.

Třetím nejčastěji nasazovaným **MP** v kategorii měst od 27 000 do 33 000 obyvatel je poplatek za využívání veřejného prostranství, který byl v roce 2011 zaveden všemi obcemi kromě města Šumperk. Výnos se mezi obcemi pohybuje od 12 Kč na osobu v případě Trutnova až do 46 Kč na hlavu v případě Kroměříže a Kolína. Zajímavým faktem je, že všechny analyzované obce mají výnos z tohoto poplatku výrazně nižší než je státní průměr, který je roven 65 korunám. Tento poplatek je na třetím místě co se týče procentního zastoupení v sumě vybraných **MP** za rok 2011 za celý stát a to se slušnými jedenácti procenty.

Další čtyři **MP** byly obcemi nasazeny ve čtyřech z celkových šesti případech. Jmenovitě jde o poplatek z ubytovací kapacity, který má průměrný příjem na osobu 16 Kč a průměrné procentní zastoupení pouhá 3%, o poplatek ze vstupného, u kterého vychází procentní zastoupení pouze na 1% a příjem na hlavu na nízkých Kč za rok, dále pak o poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt jehož procentní průměr je stejný s poplatkem ze psů (5%) a průměrný výnos na hlavu 29 Kč a na závěr ještě o velice zajímavý poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů, který autor níže popíše podrobněji.

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů je se svými průměrnými 327 Kč na obyvatele a průměrným 55% podílem na celkovém saldu vybraných místních poplatků za celou Českou republiku rozhodně hlavním místním poplatkem, díky němuž do obecních rozpočtů obcí plyne v porovnání s ostatními poplatky nesrovnatelně více finančních prostředků. Ve sledovaných obcích, které

tento typ poplatku zavedly, se vybraná částka pohybovala od 420 Kč na osobu v případě Trutnova do 450 Kč v případě Trutnova. Tyto hodnoty jsou vysoko nad průměrnou hodnotou 327 Kč na obyvatele. Nízký republikový průměr je totiž z velké části ovlivněn obcemi, které místo poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů využívají poplatek za komunální odpad, který ovšem není v zákoně o místních poplatcích taxativně vypsán a tudíž se mezi tyto poplatky neřadí. Pokud obec chce využívat jeden z těchto poplatků, automaticky se vzdává možnosti využívat druhý poplatek. Oba poplatky zároveň v obci vybírat nelze. V analyzovaných městech byla dvě města, která použila poplatek za komunální odpad. Šlo o město Kolín, které v roce 2011 vybíralo poplatek za komunální odpad ve výši 498 Kč na obyvatele a rok a o město Písek, které vybíralo 450 Kč na obyvatele a rok.

Poslední dva poplatky, které ještě nebyly zmíněny, patří k poplatkům, které jsou obcemi využívány poměrně zřídka. Jde o poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst a o poplatek za zhodnocení stavebního pozemku.

Poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst byl u posuzovaných měst aplikován pouze u města Šumperk, kde odvedená částka činila celkově 256 tis. Kč což je 9 Kč na každého obyvatele města Šumperk. Tento poplatek se na celkovém průměrném příjmu z místních poplatků podílí pouze 2 Kč na každou osobu v ČR a cca 0,3% na celkovém obnosu za místní poplatky v ČR. Tento poplatek je dle autora nasazován spíše u velkých měst jako například Brno atp. a také u měst, kde je zpoplatněn vjezd motorovým vozidlem do historické části města.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku nebyl u vybraných šesti měst využit pro přísun peněžních prostředků do rozpočtů obcí ani v jednom případě. Poplatek se na průměrném příjmu z místních poplatků podílí jen 2 Kč na osobu a cca 0,3% na celkové výši odvedených finančních prostředků za místní poplatky v ČR podobně jako výše zmíněný poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst. Autor zastává názor, že poplatek za zhodnocení stavebního pozemku je používán frekventovaněji spíše v malých obcích než ve větších městech a to z důvodu, že většina velkých měst již vodovod a kanalizaci vybudovanu má na rozdíl od malých obcí a městysů, kde naopak vodovod a kanalizace často chybí a jejich výstavba probíhá až nyní.

Zajímavé je zjištění, že mezi podobně velkými obcemi jsou velké rozdíly v souhrnných výnosech na hlavu. Například zatímco v obci Písek dosáhl průměrný výnos

na obyvatele pouhých 160 Kč, například v obci Cheb to bylo vysokých 732 Kč na každého občana obce. To znamená, že Cheb převyšuje příjem Písku cca čtyři a půl krát.

Průměrného příjmu na hlavu za všechny obce ČR, který je roven 596 Kč, nedosáhly pouze dvě obce. Jde o obce Písek a Kolín. Což je to zapříčiněno zejména absencí poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů z důvodu využívání poplatku za komunální odpad, jehož použití vylučuje výběr místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů.

Tabulka č. 5.2 obsahuje informace o tom, kolik finančních prostředků která obec souhrnně vybrala prostřednictvím MP, dále pak jaké byly její celkové příjmy za rok 2011 a poslední řádek uvádí procentní podíl příjmů z MP na celkovém příjmu obcí.

Tabulka č.5.2: Podíl příjmů z místních poplatků na celkových příjmech obcí za rok 2011

	Šumperk	Kolín	Trutnov	Písek	Cheb	Kroměříž	Republika
Příjmy z MP celkem	17 646	10219	20213	4752	24475	20892	6295150
Příjmy obcí celkem	729791	851586	718953	785132	844018	642384	268607159
% podíl	2,42%	1,20%	2,81%	0,61%	2,90%	3,25%	2,34%

Zdroj dat: Údaje získané ze systému ÚFIS, zpracováno autorem

Celostátní průměrný podíl odvodů z **MP** na celkových příjmech obcí je roven hodnotě 2,34%. Ukázalo se, že i v tomto ukazateli jsou mezi sledovanými obcemi velmi významné rozdíly. Nejmarkantnější je rozdíl mezi městem Písek s jeho podprůměrným procentním podílem 0,61% a městem Kroměříž a jeho velice nadprůměrným procentním podílem 3,25%. Ostatní sledovaná města se pohybují přibližně kolem republikového průměru.

Z výše uvedených informací je zřejmé, že místní poplatky nejsou v žádném případě hlavním zdrojem finančních prostředků pro obecní rozpočty. Naopak jde spíše o doplňkový příjem. Nicméně MP posilují finanční autonomii obcí, která je nutná pro správný výkon veřejné správy a která přímo souvisí s decentralizací a reformou veřejné správy jako celkem.

6 ZÁVĚR

Diplomová práce „Význam místních poplatků pro hospodaření obcí“ se zabývá popisem a analýzou jednotlivých typů místních poplatků, jež jsou oprávněny vybírat nižší územně samosprávné celky, tedy obce. V současné době sem spadá celkem devět místních poplatků (od roku 2012 jen 8). Přestože se označují názvem poplatek, platby mají povahu místního zdanění.

V posledních letech byl promítnut do těchto poplatkových plateb probíhající proces decentralizace a zkvalitňování veřejné správy. Vstoupily v platnost některé změny v zákoně o místních poplatcích opravňující obce k účinnějšímu vymáhání poplatků a například od ledna 2012 byla zrušena pravomoc obcí vybírat poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, z něhož obcím plynul druhý nejvyšší objem peněžních prostředků a který byl plošně užíván většinou obcí.

Analýzy potvrdily velkou diverzifikovanost mezi jednotlivými obcemi jak v počtu a struktuře aplikovaných místních poplatků tak také v jejich výnosech. Zákon sice umožňuje obcím zvolit si skladbu místních poplatků, které na svém území zavedou, přesto existuje i řada limitujících hledisek, jež musí brát v úvahu. Těmi jsou zejména platební schopnost občanů, velikost sídla i přírodní, kulturní a podnikatelské podmínky v dané lokalitě.

Nejvýznamnějším poplatkovým příjmem pro většinu obcí je poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Obce jsou však nuceny doplácet odvětví odpadového hospodářství ze svých rozpočtů, protože objem vybraných finančních prostředků z tohoto místního poplatku ve většině případů nedokáže pokrýt náklady s provozem systému na odstraňování komunálního odpadu spojené. Tato skutečnost vyžaduje nároky na efektivní hospodaření, neboť se prokázalo, že u středně velkých měst tvoří poplatek za komunální odpad až 70 % ze všech vybraných poplatkových příjmů a v případě malých obcí až 90%.

V diplomové práci je poukázáno i na méně běžně nasazované typy místních poplatků. Mezi ně lze zařadit například poplatek za zhodnocení stavebního pozemku a poplatek za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst.

Cílem diplomové práce bylo pomocí analýzy vývoje příjmů z jednotlivých místních poplatků za všechny obce České republiky v průběhu posledních 17 kalendářních let a dále pak provedením analýzy místních poplatků u šesti větších měst s přibližně stejným počtem

obyvatel a vzájemnou komparací výsledků obou analýz zjistit, které místní poplatky obce zavádějí nejčastěji a které z místních poplatků mají pro obce nejvyšší fiskální přínos.

Uvedeného cíle bylo dosaženo analýzou vybraných finančních prostředků z dílčích typů místních poplatků. Nejčastěji využívanými místními poplatky byly poplatek ze psů a poplatek za provoz výherního hracího přístroje. Ovšem místními poplatky, které do rozpočtu obce přinesly nejvíce peněz byly poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a poplatek za provoz výherního hracího přístroje. Bylo prokázáno, že podíl místních poplatků na celkových příjmech je u větších měst zhruba 2,34 %. Identifikace určitých závislostí či kritérií, na základě kterých lze určit odlišnosti ve výběru i výši poplatků v jednotlivých obcích, jsou často obtížná. Evidence je v této oblasti poměrně jednoduchá a pro hlubší analýzu hlavně z pohledu výdajů nedostatečná.

V úvodu stanovenou hypotézu, že města s přibližně stejným počtem obyvatel zavádí podobné až totožné MP a přepočtené výnosy z jednotlivých místních poplatků na jednoho obyvatele dosahují u stejné velikostní kategorie měst velmi podobné výše se podařilo vyvrátit. Citelné rozdíly mezi podobně velkými městy se totiž ukázaly být nejen v tom, že obce používají nezávisle na sobě navzájem různé soubory místních poplatků, ale propastné rozdíly byly mezi obcemi nalezeny i v přepočtených výnosech na obyvatele obce.

Diplomová práce s pomocí použitých metod komparace, analýzy a syntézy poukazuje na rozmanitost spojenou s výběrem místních poplatků.

Na základě řešení lze doporučit aby se obce více zaměřovaly na výdajovou stránku vztahující se k oblasti výběru jednotlivých poplatků a hledaly způsoby možného snižování nákladů. Například lepší kalkulací a následnou kontrolou, spoluprací s jinými obcemi, i cestou vytváření podmínek pro podnikání, pro třídění komunálních odpadů apod.

Konkrétní změny, které by vláda mohla v rámci novely zákona o místních poplatcích zavést a které autor navrhuje jsou:

1) U poplatků ze psů zavést hmotnostní kategorie. Kategorie do 5 kg s koeficientem 0.5, do 15 kg s koeficientem 0.65, do 25 kg s koeficientem 0.8 a nad 25 kg koeficient roven 1. Odvod místního poplatku by byl roven násobku obecní vyhláškou stanovené sazby a koeficientu hmotnostní kategorie, do které určitý pes spadá. Například za malého psa s váhou 2 kg by v obci, kde je uplatňována nejvyšší možná sazba u poplatku ze psa (1500Kč) jeho majitel zaplatil 750Kč. Toto opatření by nemělo výrazný fiskální vliv na obecné

rozpočty, ale mělo by regulační vliv na budoucí majitele psů, kteří by zvažovali, jestli si pořídit jako mazlíčka bojové psy, kteří se jim prodraží nebo raději nějakého menšího psa, který je naopak vyjde levněji.

2) Zvážit další uplatňování poplatku za povolení vjezdu do vybraných míst a částí měst a poplatku za zhodnocení stavebního pozemku vzhledem k tomu, že tyto poplatky využívá jen velmi malé procento obcí, jejich výnos je zanedbatelný a jeví se jako nadbytečné, což se potvrdilo v analýze místních poplatků za posledních 17 kalendářních let.

3) Zavést nový typ místního poplatku a to poplatek z internetového připojení. Výnos z tohoto poplatku by mohl částečně nahradit ušlé příjmy v důsledku zrušení poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj k 1.1.2012. Minimálně 30% finančních prostředků vybraných prostřednictvím tohoto MP by obec musela použít na investice do síťové IT infrastruktury, k zkvalitňování a budování dalších přípojek širokopásmového připojení k Internetu, k nákupu bezpečnostních zařízení chránících IT síť na území obce proti útokům z internetu a v neposlední řadě také na platy a školení kvalifikovaných IT odborníků zaměstnaných obcí. Při výpočtu výše místního poplatku by byla zohledněna rychlost internetového připojení, cena připojení a koeficient stanovený obcí v obecně závazné vyhlášce. Vzorec by byl tento: rychlost v Mb/s * cena placená za připojení * koeficient v rozmezí 0.1 až 1 a to celé děleno číslem 100. Příklad výpočtu místního poplatku hrazeného měsíčně z internetového připojení rychlostí 25Mb/s s cenou 400 Kč a koeficientem 0,5 by byl následující: $25 \cdot 400 \cdot 0,5 / 100 = 5000 / 100 = 50 \text{ Kč}$

Tato diplomová práce by tak mohla nalézt využití například u zájemců o problematiku obecních příjmů, to znamená nejen u studentů veřejné ekonomie, ale i u pracovníků obecních úřadů či zastupitelstev obcí, a v neposlední řadě obohatit poznatky široké veřejnosti. Přínosem práce je především ucelená analýza příjmů z místních poplatků za období sedmnácti let, které plynou do obecních rozpočtů a její statistický rozbor. Tudiž by mohla sloužit jako podklad pro výzkum v dalších obcích či při zpracování různých odborných článků na podobné téma.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura:

- [1] BAKEŠ, M. a kolektiv: *Finanční právo*. 3. aktualizované vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 721 s. ISBN 80-7179-667-0
- [2] HAMERNÍKOVÁ, B., KUBÁTOVÁ, K.: *Veřejné finance – učebnice*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2000. 402 s. ISBN 80-902752-1-4
- [3] JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A.: *Místní poplatky v praxi*. 2. dopl. vydání. Praha: Polygon, 2002. 180 s. ISBN 80-7273-072-X
- [4] MARKOVÁ, H.: *Finance obcí, měst a krajů*. 1. vyd. Praha: ORAC s.r.o., 2000. 190 s. ISBN 80-86199-23-1
- [5] MELION, M.: *Finance územních samospráv*. 1. vyd. Hradec Králové: E. I. A. – Ekonomická a informační agentura, 2000. 213 s. ISBN 80-85490-79-X
- [6] PEKOVÁ, J.: *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4
- [7] REKTOŘÍK, J., ŠELEŠOVSKÝ, J. a kolektiv: *Jak řídit kraj, město a obec II. díl*. 1. vydání. Brno: MU, 2002. 135 s. ISBN 80-210-2955-5
- [8] STIGLITZ, J.: *Ekonomie veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1997. 661 s. ISBN 80-7169-454-1
- [9] STRECKOVÁ, Y., MALÝ, I. a kolektiv: *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 1998. 214 s. ISBN 80-7226-112-6

Legislativa:

- [10] ZÁKON č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- [11] ZÁKON č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích
- [12] ZÁKON č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- [13] ZÁKON č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů
- [14] ZÁKON č. 185/2001 Sb., o odpadech

Odborné časopisy:

- [15] KROUPA, J.: Aktuální změny zákona o místních poplatcích. *Veřejná správa*, 2011, roč. XVI, č. 34. ISSN 0037-8009

Internet:

- [16] NEUMANNOVÁ, H.: Novelizace zákona o místních poplatcích. *Veřejná správa* [online]. 2003, č. 39 [cit. 30.3. 2013]. Dostupný na WWW:
<<http://www.mvcr.cz/casopisy/s/2003/0039/konzult.html>>
- [17] Měšec: elektronický časopis o financích [online]. Dostupný na WWW:
<<http://www.mesec.cz/>>. ISSN 1213-4414

SEZNAM ZKRATEK

MP	místní poplatek
ZMP	zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
ZSDP	zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů
DŘ	zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
LZPS	zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
OZV	obecně závazná vyhláška
USC	územní samosprávný celek
DSO	Dobrovolný svazek obcí
PO	Právnícká osoba
MF	Ministerstvo financí
ÚS	Ústavní soud
DPFO	daň z příjmu fyzické osoby
DPPO	daň z příjmu právnické osoby
DPH	daň z přidané hodnoty
MČ	městská část

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26. 4. 2013

.....

Martin Hons

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Modelový příklad výpočtu sazby poplatku za zhodnocení stavebního pozemku

Příloha č. 2: Příjmy z místních poplatků obcí v ČR v letech 1995-2011

PŘÍLOHA Č. 1

Modelový příklad výpočtu sazby poplatku za zhodnocení stavebního pozemku podle vyhlášky ve smyslu ustanovení § 10c odst. 3 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“)

Základní údaje :

Obec „XYZ“

- okres Praha-východ,
- počet obyvatel 800,
- není vodovod ani kanalizace.
- obec má význam z hlediska zeměpisného; výši srážek a přírážek obec stanoví odborným odhadem na základě charakteristik pozemků

Výpočet sazby poplatku za zhodnocení stavebního pozemku v obci „X“ je zaměřen na modelový pozemek A, kterého by se týkala budovaná investice vodovodu a kanalizace.

Charakteristika pozemku :

Pozemek orientovaný na sever, svažitost pozemku přes 15% v převažující části pozemku.

- výměra pozemku : 5 000 m²
- budoucí stavba na pozemku : zdravotnické zařízení o zastavěné ploše 1 000 m²

Postup výpočtu:

1. Krok

§ 28 odst. 1 písm. k) vyhlášky :

- Cena pozemku (Cp) v Kč/ m² = 35 + (1000 – 1000) x 0,007414 = 35 Kč/m²
- Základní cena (ZC) za m² stavebního pozemku = 35 x 1,00 = 35 Kč/m²

Základní cena (ZC) = 35 Kč/m²

2. Krok

§ 28 odst. 2 vyhlášky :

Výpočet ceny pozemku před jeho zhodnocením (t.j. bez možnosti napojení na veřejný vodovod a veřejnou kanalizaci) :

Cena pozemku před zhodnocením = $ZC \times \text{srážky a přírážky z ceny (dle přílohy č.18 vyhlášky)}$
 $\times K_i$ (dle přílohy č. 35 vyhlášky) $\times K_p$ (dle přílohy č. 36 vyhlášky).

$$ZC = 35 \text{ Kč/m}^2$$

Srážka z ceny (příloha č. 18 vyhlášky, položka 4) = 5 %

Srážka z ceny (příloha č. 18 vyhlášky, položka 5) = 7 %

Srážka z ceny (příloha č. 18 vyhlášky, položka 9) = 4 %

Srážka z ceny (příloha č. 18 vyhlášky, položka 10.1) = 4 %

SRÁŽKA CELKEM : 20 % (0,80)

Přirážka k ceně (příloha č. 18 vyhlášky, položka 16) = 25 % (možno až do 80%)

PŘIRÁŽKA CELKEM : 25 % (1,25)

K_i = koeficient změn cen staveb dle přílohy č. 35 vyhlášky - stavby pro zdravotnictví a sociální péči (budovy pro zdravotní péči) = 1,892

K_p = koeficient prodejnosti dle přílohy č. 36 vyhlášky – stavby zdravotnictví = 1,061

Cena pozemku před zhodnocením(podle přílohy č. 18, odst.1) = $35 \times 0,80 \times 1,25 \times 1,892 \times 1,061 = 70,26 \text{ Kč/m}^2$

3. Krok

(§ 28 odst. 3 písm a) vyhlášky :

Výpočet celkové ceny pozemku před zhodnocením :

1. $70,26 \times 1000 = 70.260 \text{ Kč}$

2. $70,26 \times 4000 \times 0,40 = 112.416 \text{ Kč}$

Celkem : $70.260 + 112.416 = 182.676 \text{ Kč}$

4. Krok

§ 28 odst. 2 vyhlášky :

Výpočet ceny pozemku po zhodnocení (t.j. při napojení na veřejný vodovod a veřejnou kanalizaci) :

Cena pozemku po zhodnocení = $ZC \times \text{srážky a přírážky z ceny (dle přílohy č. 18 vyhlášky)} \times K_i \times K_p$

$$ZC = 35 \text{ Kč/m}^2$$

Srážka z ceny (příloha č. 18 vyhlášky, položka 9) = 4 %

Srážka z ceny (příloha č. 18 vyhlášky, položka 10.1) = 4 %

SRÁŽKA CELKEM : 8 % (0,92)

Přirážka k ceně (příloha č. 18 vyhlášky, položka 16) = 25 % (možno až do 80%)

PŘIRÁŽKA CELKEM : 25 % (1,25)

K_i = koeficient změn cen staveb dle přílohy č. 35 vyhlášky - stavby pro zdravotnictví a sociální péči (budovy pro zdravotní péči) = 1,892

K_p = koeficient prodejnosti dle přílohy č. 36 vyhlášky – stavby zdravotnictví = 1,061

$$\text{Cena pozemku po zhodnocení} = 35 \times 0,92 \times 1,25 \times 1,892 \times 1,061 = 80,80 \text{ Kč/m}^2$$

5. Krok

§ 28 odst. 3 písm. a) vyhlášky:

Výpočet celkové ceny pozemku po zhodnocení:

$$1. 80,80 \times 1000 = 80.800 \text{ Kč}$$

$$2. 80,80 \times 4000 \times 0,40 = 129.280 \text{ Kč}$$

$$\text{Celkem : } 80.800 + 129.280 = 210.080 \text{ Kč}$$

6. Krok

Výpočet sazby poplatku za zhodnocení stavebního pozemku (v Kč za 1 m²) podle § 10c odst. 3 zákona o místních poplatcích pro pozemek „A“ :

$$\text{Sazba poplatku: } (210.080 - 182.676) : 5\,000 = 5,48 \text{ Kč/m}^2$$

PŘÍLOHA Č. 2

Příjem z místního poplatku za provoz systému nakládání s komunálními odpady v mil. Kč v letech 1995-2011

Poplatek za provoz systému nakládání s komunálními odpady (mil. Kč)	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	525	521	493	494	358	400	1703	4089	4215
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
	4408	4985	5078	5621	4058	4075	4055	3454	

Pramen: vlastní propočet

Příjem z místního poplatku ze psů v mil. Kč v letech 1995-2011

Poplatek ze psů (mil. Kč)	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	125	148	161	170	182	191	197	205	214
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
	279	282	277	277	287	287	281	287	

Pramen: vlastní propočet

Příjem z místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt v mil. Kč v letech 1995-2011

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt (mil. Kč)	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	178	188	191	203	211	232	251	238	252
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
	289	297	297	312	309	282	284	302	

Pramen: vlastní propočet

Příjem z místního poplatku za užívání veřejného prostranství v mil. Kč v letech 1995-2011

Poplatek za užívání veřejného prostranství (mil. Kč)	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	702	821	805	738	716	645	618	614	615
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
	627	611	615	639	710	632	626	682	

Pramen: vlastní propočet

Příjem z místního poplatku ze vstupného v mil. Kč v letech 1995-2011

Poplatek za užívání veřejného prostranství (mil. Kč)	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	58	61	66	65	70	65	66	62	65
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
	76	68	61	61	65	63	53	60	

Pramen: vlastní propočet

Příjem z místního poplatku z ubytovací kapacity v mil. Kč v letech 1995-2011

Poplatek z ubytovací kapacity (mil. Kč)	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	66	67	70	66	67	69	71	70	69
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
	117	131	135	144	146	135	147	166	

Pramen: vlastní propočet

Příjem z místního poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst v mil. Kč v letech 1995-2011

Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst (mil. Kč)	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	21	23	24	29	31	32	32	35	37
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
	30	23	26	25	24	22	23	23	

Pramen: vlastní propočet

Příjem z místního poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj v mil. Kč v letech 1995-2011

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj (mil. Kč)	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	-	-	-	720	659	722	795	832	876
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
	930	989	1052	1145	1164	1055	927	1305	

Pramen: vlastní propočet

Příjem z poplatku za zhodnocení stavebního pozemku v mil. Kč v letech 1995-2011

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku (mil. Kč)	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	-	-	-	-	-	-	-	0	5
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
	9	9	4	4	6	11	9	16	

Pramen: vlastní propočet